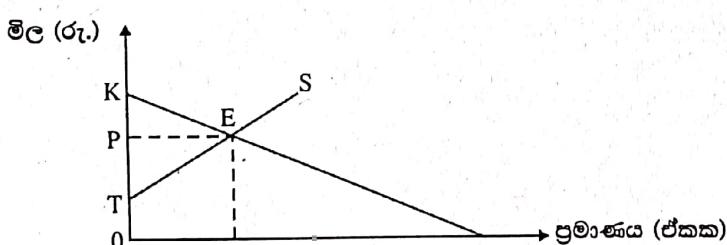

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2013 අගෝස්තු (නව නිර්දේශය)
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2013 (New Syllabus)
ආර්ථික විද්‍යාව I / පැය දෙකයි
Economics I / Two hours

උපදෙස්:

- ✿ සියලු ම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
- ✿ 01 සිට 50 තෙක් එක් එක් ප්‍රශ්නයට (1), (2), (3), (4), (5) යන පිළිතුරුවලින් නිවැරදි හෝ ඉතාමත් ගැළපෙන හෝ පිළිතුරු තෝරාගෙන, එය උත්තර පත්‍රයේ පසුපස දක්වෙන උපදෙස් පරිදි කතිරයක් (X) යොදා දක්වන්න.

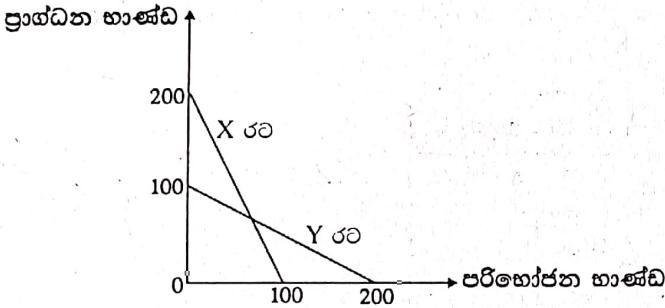
01. පහත සඳහන් දී අතුරෙන් අහිමතානුරුපී ප්‍රකාශයක් වනුයේ කවරක් ද ?
 (1) ආර්ථික විද්‍යාලෝයේ ස්වාධාවික සම්පත් ප්‍රතිශ්යාපනය කළ හැකි හා ප්‍රතිශ්යාපනය කළ නොහැකි වශයෙන් වර්ග කරති.
 (2) පරිපරය හිග සම්පතකට උදාහරණයක් වේ.
 (3) අසීමික ව්‍යවහාර සපුරාලීම සඳහා ආර්ථිකයක් සතු ව ඇත්තේ සීමිත සම්පත් ප්‍රමාණයකි.
 (4) වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධමන අනුපාතිකය අංත එක් සංඛ්‍යාවකි.
 (5) ආදායම අසමාන ලෙස බෙදීයාම අසාධාරණ වේ.
02. පූර්ණ සේවා තියුණු පවතින ආර්ථිකයක, ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය ඉහළ නැංවීමේ ආච්‍යාරීක පිරිවැය වනුයේ,
 (1) පරිභෝජනය පහළ වැටීම ය. (2) ආදායම පහළ වැටීම ය.
 (3) ඉතුරුම් ඉහළ නැගීම ය. (4) පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නැගීම ය.
 (5) නිමැවුම පහළ වැටීම ය.
03. 'පරිවර්තන ආර්ථිකය' යන සංකල්පයෙන් විස්තර කෙරෙනුයේ,
 (1) ශුම සුක්ෂම නිෂ්පාදන ක්‍රමයිල්ප වෙනුවට ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම නිෂ්පාදන ක්‍රමයිල්ප යොදා ගන්නා රටකි.
 (2) මධ්‍යගත සැලසුම් ආර්ථිකයක සිට වෙළඳපොල ආර්ථිකයක් කරා නැඹුරු වන රටකි.
 (3) අඩු ආදායම සහිත ආර්ථිකයක සිට මධ්‍යම ආදායම සහිත ආර්ථිකයක් කරා නැඹුරු වන රටකි.
 (4) වෙළඳ ශේෂයේ හිගයක් සහිත තත්ත්වයක සිට වෙළඳ ශේෂයේ අනිර්ක්ෂයක් සහිත තත්ත්වයකට පත්වන රටකි.
 (5) සාම්ප්‍රදායික ආර්ථිකයක සිට මධ්‍යගත සැලසුම් ආර්ථිකයක් කරා නැඹුරු වන රටකි.
04. මධ්‍යගත සැලසුම් ආර්ථිකයක දැකිය හැකි වැදගත් ලක්ෂණයක් වනුයේ,
 (1) සාපේක්ෂ මිල ගණන් පදනම් කර ගනිමින් සම්පත් බෙදී යාම ය.
 (2) ආර්ථික වෘද්ධියට බලපාන ප්‍රබල සාධකයක් ලෙස සම්පත් පිළිබඳ පොදුගලික හිමිකාරීත්වය පැවතීම ය.
 (3) හාංච් හා සේවා වඩාත් හොඳින් නිෂ්පාදනය කළ හැකි ආකාරය පිළිබඳ තීරණ ආණ්ඩුවේ සැලසුම් සම්පාදකයන් විසින් ගැනීම ය.
 (4) වෙළඳපොල ආර්ථික පද්ධතියක පවතිනවාට වඩා ඉහළ මට්ටමේ කාර්යක්ෂමතාවක් අත්තර ගැනීම ය.
 (5) ආදායම හා දනය ඉතා අසමාන ආකාරයකට බෙදී යාම ය.
05. එක්තරා හාංච් සඳහා අදාළ වෙළඳපොල ඉල්පුම් හා සැපයුම් වතු රුපසටහනෙහි දක්වේ.

සමතුලිත ඒකක ප්‍රමාණය මිල දී ගැනීම සඳහා පාරිභෝජකයන් විසින් ගෙවීමට කුමති මූල මුදල ප්‍රමාණය රුපසටහනෙහි නිරුපණය කෙරෙන ප්‍රදේශය වන්නේ,

- (1) 0QEP ය. (2) 0TEQ ය. (3) PEK ය. (4) 0KM ය. (5) 0KEQ ය.

06. X හා Y යන රටවල් දෙකට අදාළ නිෂ්පාදන හැකියා වතු පහත සඳහන් රුපසටහන පෙන්නුම් කරයි.

මෙම රටවල් දෙක සම්බන්ධයෙන් තිවැරදි ප්‍රකාශය වනුයේ කවරක් දී ?

- (1) රටවල් දෙකේ ම එක භා සමාන වූ ආවස්ථික පිරිවැයක් හැමවිට ම පවතී.
- (2) රටවල් දෙකේ ම අනාගත වංශ්දී අපේක්ෂා එක සමාන වේ.
- (3) රටවල් දෙකේ ම ආවස්ථික පිරිවැය වැඩි වෙමින් පවතී.
- (4) රටවල් දෙකේ ම එක සමාන වූ භාණ්ඩ සංයෝගනයක් කිසිවිටකත් තිබදිය නොහැකි ය.
- (5) පරිහෝණන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයේ දී X රටේ ආවස්ථික පිරිවැය Y රටේ ආවස්ථික පිරිවැයට වඩා වැඩි ය.

07. අදාළ භාණ්ඩය සඳහා ඇති කිටුව ම ආදේශක භාණ්ඩවල මිල සැලකිල්ලට ගතිමින්, කිසියම් සමාගම් පහක් විසින් තිබදවනු ලබන භාණ්ඩ සඳහා ඇති ඉල්ලුමේ හරස් මිල නම්තා පහත සඳහන් වගුවේ දැක්වේ.

සමාගම	හරස් මිල ඉල්ලුම් නම්තාව
A සමාගම	+ 3.0
B සමාගම	+ 2.5
C සමාගම	+ 1.0
D සමාගම	+ 0.8
E සමාගම	+ 0.2

මෙම අනුව ඉහත සමාගම් අතුරෙන් වැඩි ම වෙළෙඳපොල බලය තිමි ව ඇත්තේ කවර සමාගමකට දී ?

- (1) A සමාගමට ය.
- (2) B සමාගමට ය.
- (3) C සමාගමට ය.
- (4) D සමාගමට ය.
- (5) E සමාගමට ය.

08. පහත දී ඇති අවස්ථා අතුරෙන් නිෂ්පාදන ආයතනයේ මුළු අයහාරය පහළ වැවෙනුයේ කවර අවස්ථාවක දී දී ?

- (1) සැපයුම නම්ත තත්ත්වයක තිබියදී මිල ඉහළ යන විට
- (2) ඉල්ලුම නම්ත තත්ත්වයක තිබියදී මිල පහළ යන විට
- (3) ඉල්ලුම අනම්ත තත්ත්වයක තිබියදී මිල ඉහළ යන විට
- (4) ඉල්ලුම නම්ත තත්ත්වයක තිබියදී මිල ඉහළ යන විට
- (5) ඉල්ලුම ජ්‍යෙෂ්ඨ නම්ත තත්ත්වයක තිබියදී මිල පහළ යන විට

09. X බාල භාණ්ඩයක් වේ නම්, ආදායමෙහි හටගන්නා පහළ වැට්මක් නිසා එම භාණ්ඩයෙහි,

- (1) ඉල්ලුම අඩු වේ, මිල අඩු වේ, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අඩු වේ.
- (2) ඉල්ලුම අඩු වේ, මිල වැඩි වේ, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අඩු වේ.
- (3) ඉල්ලුම වැඩි වේ, මිල වැඩි වේ, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අඩු වේ.
- (4) සැපයුම වැඩි වේ, මිල අඩු වේ, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වැඩි වේ.
- (5) ඉල්ලුම වැඩි වේ, මිල වැඩි වේ, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වැඩි වේ.

10. දොඩම වෙළෙඳපොල දැනට සමතුලිතතාවේ පවතී යැයි සලකන්න. දොඩම සඳහා ඉල්ලුම වැඩි වෙමින් තිබිය දී දොඩම සැපයුම අඩු වුවහොත් වෙළෙඳපොල මිල භා ප්‍රමාණය කෙරෙහි ඇති වන බලපෑම පිළිබඳ ව කිව හැක්කේ කුමක් දී ?

- (1) මිල භා ප්‍රමාණය යන දෙක ම ඉහළ නගී.
- (2) මිල ඉහළ නගී. එහෙත් ප්‍රමාණයෙහි වෙනස්වීම නොපැහැදිලි ය.
- (3) මිල භා ප්‍රමාණය යන දෙක ම පහළ බැසි.
- (4) ප්‍රමාණය ඉහළ නගී. එහෙත් මිලෙහි වෙනස් වීම නොපැහැදිලි ය.
- (5) ඉල්ලුම භා සැපයුම වතුවල විතැන්වීම මගින් එකිනෙකෙහි බලපෑම සමහන් වන බැවින්, මිලෙහි හෝ ප්‍රමාණයෙහි කිසිදු වෙනසක් සිදු නොවේ.

11. සිගරටි සඳහා ඇති ඉල්ප්‍රමේ මිල නමුකාව 1 ව වඩා අඩු යැයි සලකන්න. සිගරටි නිෂ්පාදනය මත දේශීය හා ජ්‍යෙෂ්ඨ බද්දක් පතවනු ලැබූ විට, හා ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රමාණය හා පාරිභෝගික පැහැදුම වෙනස් වනුයේ පහත සඳහන් කළර ආකාරයට ද?

	මිල	ප්‍රමාණය	පාරිභෝගික පැහැදුම
(1)	අඩු වේ.	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.
(2)	අඩු වේ.	අඩු වේ.	අඩු වේ.
(3)	වැඩි වේ.	අඩු වේ.	අඩු වේ.
(4)	වැඩි වේ.	අඩු වේ.	වැඩි වේ.
(5)	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.	වැඩි වේ.

12. දිවා පුරුෂම් මධ්‍යස්ථාන වෙත යොමු කෙරෙන දරුවන් වෙනුවෙන් වැය කිරීමට සිදුවන පිරිවැය ආවරණය කරගනු වස් රජය විසින් සැම දෙමවිපියෙකුට ම එක් එක් දරුවා වෙනුවෙන් සහනාධාර කුපන් පතක් දෙනු ලැබේ යැයි සලකන්න. මේ නිසා දිවා පුරුෂම් සේවා සැපයුම් වෙළඳපාලෙහි කෙබඳ වෙනසක් ඇති විය හැකි ද?

- (1) දිවා පුරුෂම් සේවා සඳහා ඉල්ප්‍රම අඩු වන අතර, මිල ඉහළ බසි.
- (2) දිවා පුරුෂම් සේවා සඳහා ඉල්ප්‍රම වැඩි වන අතර, මිල ඉහළ නැගි.
- (3) දිවා පුරුෂම් සේවා සැපයුම වැඩි වන අතර, මිල ඉහළ බසි.
- (4) දිවා පුරුෂම් සේවා සැපයුම අඩු වන අතර, මිල ඉහළ නැගි.
- (5) දිවා පුරුෂම් සේවා සැපයුමේ හිතයක් දිගින් දිගට ම හට ගනී.

13. පාරිභෝගික අතිරික්තය ගුනා අගයක් ගැනීමට අවශ්‍ය කරන කොන්දේසිය වනුයේ,

- (1) ඉල්ප්‍රම පුරුණ මිල නමුකාවෙන් පුක්ත වීම ය.
- (2) ඉල්ප්‍රම පුරුණ මිල අනමුකාවෙන් පුක්ත වීම ය.
- (3) සැපයුම පුරුණ මිල නමුකාවෙන් පුක්ත වීම ය.
- (4) සැපයුම පුරුණ මිල අනමුකාවෙන් පුක්ත වීම ය.
- (5) ඉල්ප්‍රමේ මිල නමුකාව සාපේක්ෂ වශයෙන් සැපයුමේ මිල නමුකාවට වඩා ඉහළ අගයක් ගැනීම ය.

14. 'සාමාන්‍ය හා ජ්‍යෙෂ්ඨයක්' සඳහා වන වෙළඳපාලක, අලෙවි කරනු ලබන හා ජ්‍යෙෂ්ඨ ඒකක ප්‍රමාණයක්, මිලත් යන දෙක ම එකවර ඉහළ යාම පැහැදිලි කළ හැක්කේ පහත සඳහන් දී අනුරෝධ ක්‍රියාත්මක කරන ලද සාමාන්‍ය උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තිය ඉවත් කර දුම්ම.

- (1) එම හා ජ්‍යෙෂ්ඨය සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන ලද සාමාන්‍ය උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තිය දියුණුව
- (2) හා ජ්‍යෙෂ්ඨය නිෂ්පාදනය කිරීමේදී හට ගත් තාක්ෂණික දියුණුව
- (3) හා ජ්‍යෙෂ්ඨය මත බද්දක් පැනවීම්.
- (4) එම හා ජ්‍යෙෂ්ඨය නිෂ්පාදකයනට සහනාධාරයික් ලබා දීම.
- (5) එම හා ජ්‍යෙෂ්ඨය සඳහා ඇති ආදේශක හා ජ්‍යෙෂ්ඨය මිල පහළ යාම.

15. ගුමයේ ආන්තික එලදාව, ගුමයේ සාමාන්‍ය එලදාවට සමාන වන විට,

- (1) ගුමයේ ආන්තික එලදාව උපරිම වේ.
- (2) නිෂ්පාදනයේ ආන්තික පිරිවැය අවම වේ.
- (3) නිෂ්පාදනයේ ආන්තික පිරිවැය අවම සාමාන්‍ය විවෘත පිරිවැයට සමාන වේ.
- (4) සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය, අවම අගයක් ගනී.
- (5) ගුමයේ මුළු එලදාව උපරිම වේ.

16. කිසියම් නිෂ්පාදන ආයතනයක ගුම හමුදාවේ ප්‍රමාණය දිනකට ගුම්කයින් 100 සිට 101 දක්වා වැඩි කරන විට, මේ ගුම්කයෙකුගේ දෙනික වැටුප ද රු. 600 සිට රු. 650 දක්වා ඉහළ තැබීමට නිෂ්පාදන ආයතනයට සිදු වේ. මේ අනුව එක් දිනක දී ගුමයේ ආන්තික පිරිවැය කොපම් වේ ද?

- (1) රු. 50 කි.
- (2) රු. 650 කි.
- (3) රු. 5 650 කි.
- (4) රු. 60 000 කි.
- (5) රු. 65 650 කි.

17. කිසියම් නිෂ්පාදන ආයතනයක වාර්ෂික නිෂ්පාදන පිරිවැය ආර්ථික විද්‍යාලැයෙකු විසින් ගණනය කොට, පහත සඳහන් ආකාරයට ඉදිරිපත් කර ඇත.

අයිතමය	පිරිවැය (රු. දහස් ගණනීන්)
වැටුප් සහ වේතන	150
අයිතිකරුවාගේ කාලයෙහි ආවස්ථීක පිරිවැය	40
ද්‍රව්‍ය මිල දී ගැනීම සඳහා පිරිවැය	80
බඳ කුලිය	30
අලෙවිකරණ පිරිවැය	20
බැංකු ණය සඳහා පොලී ගෙවීම	25
අයිතිකරුවා ම යොදන ලද ප්‍රායෝගිතයෙහි අභිජ්‍ය වූතු පොලී ආදායම්	15

මෙම තොරතුරුවලට අනුව ආර්ථික විද්‍යායුයෙකු විසින් නිරවචනය කරනු ලබන මුළු පිරිවැය, ගණකාධිකාරීවරයෙකු විසින් නිරවචනය කරනු ලබන මුළු පිරිවැයට වඩා තොතරම් ප්‍රමාණයකින් ඉක්මවා යනු ලැබේ ද ?

- (1) රු. 30 500 ඩී. (2) රු. 55 000 ඩී. (3) රු. 85 000 ඩී.
 (4) රු. 305 000 ඩී. (5) රු. 360 000 ඩී.

18. A නමැති නිෂ්පාදන සමාගමේ ග්‍රුමිකයන් සංඛ්‍යාව 250 සිට 200 දක්වා අඩු කළ විට, සමාගමේ දෙනික නිෂ්පාදනය ඒකක 5 000 සිට 4 800 දක්වා පහළ බසි. B නමැති නිෂ්පාදන සමාගමේ ග්‍රුමිකයන් සංඛ්‍යාව 800 සිට 1 000 දක්වා වැඩි කළ විට, එම සමාගමේ දෙනික නිෂ්පාදනය ඒකක 2 000 සිට 2 200 දක්වා ඉහළ නගී. මෙම ආයතන දෙකෙහි ගුම් එලදායිතාවේ කෙබඳ වෙනසක් දක්නට ලැබේ ද ?

	A සමාගමේ ග්‍රුම් එලදායිතාව	B සමාගමේ ග්‍රුම් එලදායිතාව
(1)	පහළ බසි.	ඉහළ නගී.
(2)	ඉහළ නගී.	පහළ බසි.
(3)	ඉහළ නගී.	ඉහළ නගී.
(4)	පහළ බසි.	පහළ බසි.
(5)	ඉහළ නගී.	නොවෙනස් ව පවතී.

19. එකතරා කරමාන්තයක් නිෂ්පාදන ආයතන විශාල සංඛ්‍යාවකින් සමන්වීත වන අතර, ඒ සැම ආයතනයක් ම සමඟාතිය වූ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරයි. මෙම කරමාන්තය තුළ එක් එක් ආයතනය මුහුණ දෙන ඉල්ලුම් වතු පහළට බැඳුම් වන්නේ නම්, එය පැහැදිලි කළ හැකිකේ පහත සඳහන් කවර කරුණක් මගින් ද ?

- (1) සියලු ම ආයතන මිල ගනුවන් ලෙස කියා කිරීම.
 (2) අභාධ ප්‍රවේශය සහ පිටවීම.
 (3) නිෂ්පාදන සම්පත් පිළිබඳ පූර්ණ සංවලතාව
 (4) භාණ්ඩ සඳහා වියදම් කිරීමට පාරිභෝගිකයන් සතු ව ඇති මුදල් ප්‍රමාණය සිමිත වීම.
 (5) වෙළෙදපොල තොරතුරු පිළිබඳ පූර්ණ දැනුමක් පාරිභෝගිකයින්ට නොතිබේ.

20. පූර්ණ තරගකාරී නිෂ්පාදන ආයතනයක් සතියකට සහල් මුළු 200 ක් නිෂ්පාදනය කොට, මල්ලක් රු. 250 බැඳුන් වූ මිලකට අලෙවි කරයි. එම ආයතනයේ පිරිවැය පහත දක්වේ.

අයිතමය	පිරිවැය (රු.)
මුළු ස්ථාවර පිරිවැය	20 000
මුළු විව්ලය පිරිවැය	40 000
ඇළුන්තික පිරිවැය	250

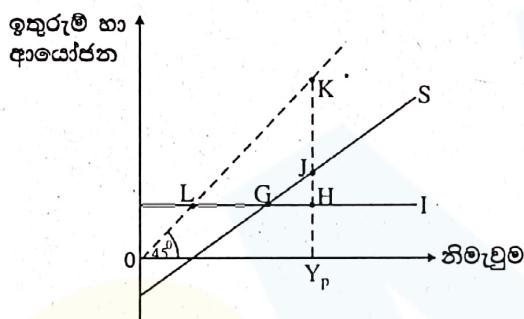
කෙටි කාලයේ දී ලාභය උපරිම කිරීමට හෝ අලාභය අවම කර ගැනීමට හෝ ආයතනය කුමක් කළ යුතු වේ ද ?

- (1) නිෂ්පාදනය මුළුමතින් ම අත්හිටුවීම. (2) නිමැවුම ප්‍රසාරණය කිරීම. (3) නිමැවුම සංකෝචනය කිරීම.
 (4) මිල පහළ හෙලිම.

21. මුරත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රමාණය කෙරෙහි බලපැමක් ඇති තොවනුයේ පහත සඳහන් කවරක් නිසා ද ?

- (1) පෙණුගලික පරිහාරණය සඳහා පාරිභෝගිකයෙකු විසින් අප්‍රති මෝවෙරියක් මිලට ගැනීම.
 (2) ආණ්ඩුව ආරක්ෂක විද්‍යා පියායට නව බස් රථයක් මිලට ගැනීම.
 (3) පාරිභෝගිකයෙකු විසින් බාබර සාප්පුවකින් කාණ්ඩය කැඳුවා ගැනීම.
 (4) ආයෝජකයු විසින් යුරුහු ගණයේ පැරණි විතුයක් වෙන්දේසියකින් මිල දී ගැනීම.
 (5) නිෂ්පාදන සමාගමක් තම කරමාන්ත ගාලාව සඳහා විදුලි ජනන යන්තුයක් මිල දී ගැනීම.

22. ස්වාධීන පරිභෝෂනය රු. 400 ක් ද, ආන්තික පරිභෝෂන නැමියාව 0.8 ක් ද වේ යැයි සලකන්න. වැය කළ හැකි ආදායම රු. 1 200 කින් ඉහළ ගියහොත්, පරිභෝෂන වියදම වැඩි වනුයේ,
 (1) රු. 1 600 කිනි. (2) රු. 1 360 කිනි. (3) රු. 1 200 කිනි. (4) රු. 960 කිනි. (5) රු. 400 කිනි.
23. ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව 0.25 ක් සහිත ස්ථාවර බදු පමණක් දක්නට ලැබෙන ආචාර ආර්ථිකයක, ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම් රු. බිලියන 80 කින් ඉහළ යාමක් කරනු කෙටෙන තිමැවුම උපරිම වශයෙන් වැඩි වනුයේ,
 (1) රුපියල් බිලියන 80 කිනි. (2) රුපියල් බිලියන 80.25 කිනි. (3) රුපියල් බිලියන 160 කිනි.
 (4) රුපියල් බිලියන 240 කිනි. (5) රුපියල් බිලියන 320 කිනි.
24. රුපියල් කටයුතු නොමැති ආචාර ආර්ථිකයක පරිභෝෂන ශ්‍රීතය $C = 30 + 0.7Y$ ($C =$ පාරිභෝෂන වියදම, $Y =$ ආදායම) වේ. මෙම ආර්ථිකයේ සමතුලිත ආදායම රු. මිලියන 300 ක් වේ නම්, ආයෝජන මට්ටම කොපම් වේ ද?
 (1) රුපියල් මිලියන 60 කි. (2) රුපියල් මිලියන 100 කි. (3) රුපියල් මිලියන 210 කි.
 (4) රුපියල් මිලියන 240 කි. (5) රුපියල් මිලියන 300 කි.
25. රුපියල් කටයුතු නොමැති ආචාර ආර්ථිකයක ඉතුරුම් හා ආයෝජන වතු රුපසටහනේ දැක්වේ.

- මෙම ආර්ථිකයේ විහා නිමැවුම Y_p වේ. එබැවින් සැබු නිමැවුම සහ විහා නිමැවුම අතර පරතරය ප්‍රස්ථාරික ව මැතෙනුයේ,
 (1) LG මගිනි. (2) GH මගිනි. (3) JH මගිනි. (4) KL මගිනි. (5) HK මගිනි.
26. දෙන ලද වර්ෂයක් තුළ පරිභෝෂනය, ආයෝජනය හා ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම් සඳහා වැය වූ මුළු වියදම, රටේ මුළු දළ දේශීය තිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම් 103% ක් විය. මෙවැනි තත්ත්වයක් හට ගත හැක්කේ,
 (1) මුදල් සැපයුම වැඩි ව්‍යවහාර්ත පමණි. (2) ගුද්ධ අපනයන දින අගයක් ගනු ලැබුවහාත් පමණි.
 (3) ගුද්ධ අපනයන සාර්ථක අගයක් ගනු ලැබුවහාත් පමණි. (4) අයවැය ලේඛනයේ අතිරික්ෂයක් හට ගතහාත් පමණි.
 (5) තුළිත අයවැයක් ඇති ව්‍යවහාර්ත පමණි.
27. ආචාර ආර්ථිකයක බැංකු පදනම්තිය තනි වාණිජ බැංකුවකින් පමණක් සමන්විත වේ යැයි ද, බැංකුව 10% ක සංවිත අනුපාතයක් යටතේ කටයුතු කරන අතර, ගනුවදෙනු කරුවන් රුපියල් 10 000 ක මුදලක් බැංකුවේ අප්‍රතිතත් තැන්පත් කරන්නේ යැයි ද සලකන්න. රට තුළ සංසරණය වන ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රමාණයේ වෙනසකම් කිසිවක් පසු ව සිදු නොවේ යැයි උපකල්පනය කළහොත්, මෙම තැන්පත්ව නිසා බැංකුවට ලබා දිය හැකි උපරිම ණය ප්‍රමාණය කොපම් වේ ද?
 (1) රුපියල් 1 000 කි. (2) රුපියල් 9 000 කි. (3) රුපියල් 10 000 කි.
 (4) රුපියල් 90 000 කි. (5) රුපියල් 100 000 කි.
28. කේත්සියානු විග්‍රහයට අනුව මුදලට ඇති ඉල්ලුම වැඩි විය හැක්කේ පහත සඳහන් කවර තත්ත්වයක් යටතේ ද?

	මුදල ආදායම	මිල මට්ටම	පොලී අනුපාතිකය
(1)	වැඩි වීම.	අඩු වීම.	වැඩි වීම.
(2)	ස්ථාවර ව තිබීම.	ස්ථාවර ව තිබීම.	වැඩි වීම.
(3)	වැඩි වීම.	වැඩි වීම.	අඩු වීම.
(4)	ස්ථාවර ව තිබීම.	අඩු වීම.	අඩු වීම.
(5)	අඩු වීම.	ස්ථාවර ව තිබීම.	වැඩි වීම.

29. ආර්ථිකය පූර්ණ සේවා නිපුක්තියේ පවති යැයි සලකන්න. මිල මට්ටම ස්ථාවර ව පවත්වා ගනිමින් ආයෝජනය ඉහළ නැංවීමට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, පහත සඳහන් මූල්‍ය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල කෙබඳ සංයෝගයක්, එම අරමුණ සාක්ෂාත් කරගැනීමට යෝගා වන්නේ ද ?

	මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය	රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය
(1)	නොවෙනස් ව තබාගැනීම.	සංකේතවනාත්මක
(2)	ප්‍රසාරණාත්මක	නොවෙනස් ව තබාගැනීම.
(3)	ප්‍රසාරණාත්මක	සංකේතවනාත්මක
(4)	ප්‍රසාරණාත්මක	ප්‍රසාරණාත්මක
(5)	සංකේතවනාත්මක	ප්‍රසාරණාත්මක

30. ආර්ථිකය, පසුබුදුකින් හෙවත් ප්‍රතිගමනාත්මක තත්ත්වයකින් (recession) මුද්‍රා ගැනීම සඳහා යෝගා මූල්‍ය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල සංයෝගය පහත සඳහන් ඒවා අතුරෙන් කවරක් වේ ද ?

- බදු සහ මුදල් සැපයුම යන දෙක ම පහත හෙළිම.
- බදු සහ මුදල් සැපයුම යන දෙක ම ඉහළ දුම්ම.
- ආණ්ඩුවේ මිල ද ගැනීම ඉහළ නැංවීම හා මහ බැංකුවේ පොලී අනුපාතික පහත හෙළිම.
- බදු සහ වට්ටම අනුපාතික යන දෙක ම ඉහළ නැංවීම.
- හිග අයවැය ප්‍රතිපත්තියක් යොදා ගැනීම සහ රජය විවෘත වෙළෙඳපොලේ සුරක්ෂිත අලෙවි කිරීම.

31. එක්තරා ආර්ථිකයක වර්ෂයක් තුළ මුළු නිමැවුම 2% කින් ද, මුදල් තොගය 5% කින් ද ඉහළ යත් සැලකන්න. මුදලේ සංසරණ ප්‍රවේශය නොවෙනස් ව පවතින්නේ නම්, මෙම තත්ත්වය යටතේ මිල මට්ටම හා මුළු නිමැවුමේ නාමික වට්නාකම ආයන්න වශයෙන් කෙතරම ප්‍රමාණයකින් ඉහළ යයි ද ?

මිල මට්ටම ඉහළ යාම.	මුළු නිමැවුමේ නාමික අයය ඉහළ යාම.	
	මුළු	නාමික අයය
(1)	2%	5%
(2)	2%	7%
(3)	2.5%	10%
(4)	3%	5%
(5)	3%	7%

32. 2008-2012 කාලය තුළ කිසියම් රටක දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ නාමික අයය දරුණුක අංක මගින් ඉදිරියෙන් ඇති වගුවේ දැක්වේ.

මෙම දැන්තවලට අනුව, 2008-2012 කාලය තුළ පහළ වැට් ඇතැයි නිගමනය කළ හැකි විවලය වනුයේ,

- සමාභාර ඉල්ලුමයි.
- මුර්ත නිමැවුමයි.
- ලද්ධමන අනුපාතිකයයි.
- රජයේ අයවැය හිගයයි.
- වෙළඳ යේෂයේ හිගයයි.

වර්ෂය	ද.දේ. නිෂ්පාදිතයේ නාමික අයය
2008	100
2009	96
2010	90
2011	85
2012	83

33. නව දුම්රිය මාර්ගයක් ඉදිකිරීමේ ද අත්වන ප්‍රතිඵල ලෙස දක්වා ඇති පහත සඳහන් දී අතුරෙන් දන බාහිරතාවක් ලෙස සැලකිය හැක්කේ කවරක් ද ?

- මහාමාර්ගවල සිදුවන රිය අනතුරු අඩු වීම.
- දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට ලැබෙන ලාභ ඉහළ යාම.
- සංවාරකයන් දුම්රියෙන් ගමන් කිරීම නිසා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට ලැබෙන ආදායම වැඩි වීම.
- දුම්රියේ ගමන් කරන මගින්ගේ ගමන් කාලය ඉතිරි වීම.
- දුම්රිය මාර්ගයට ආයන්න ව පිහිට ඉඩම්වල වට්නාකම අඩු වීම.

34. 'ශ්‍රහසාධන හාණ්ඩියක්' යනු,

- එකිනෙකාගේ සුදුසුකම් මත පාරිභෝගිකයින් වෙත ලබාදෙන හාණ්ඩියකි.
- එම හාණ්ඩිය නිදහස් වෙළෙඳපොල මගින් සැපයුවහොත්, පාරිභෝගිකයින් මිල ද ගනු ඇත්තේ ඉතා මද වශයෙන් යැයි රජය විශ්වාස කරන හාණ්ඩියකි.
- එම හාණ්ඩිය නිදහස් වෙළෙඳපොල මගින් සැපයුවහොත්, පාරිභෝගිකයින් විසින් අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වැඩියෙන් මිල ද ගනු ඇතැයි රජය විශ්වාස කරන හාණ්ඩියකි.

(4) යම් හාන්චියකින් එක් පාරිභෝගිකයෙකු ලබන ප්‍රතිලාභය, සියලු ම පාරිභෝගිකයින් වෙතට ද ලබා දිය හැකි හාන්චියකි.

(5) යම් හාන්චියක් පරිභෝගනය කිරීමෙන් ලබන පොදුගලික ප්‍රතිලාභය, එහි සමාජය ප්‍රතිලාභ ඉක්මවන හාන්චියකි.

35. ප්‍රතිකුමික බද්දක් යනු,

(1) සියලු ම බදු ගෙවන්නන් තම ආදායමෙන්, නිරපේක්ෂ වශයෙන් සමාන ආදායම ප්‍රමාණයක් බදු වශයෙන් ගෙවීම ය.

(2) ඉහළ ආදායම ලබන්නන් තම ආදායමෙන්, පහළ ආදායම ලබන්නන්ට වඩා අඩු ප්‍රතිශතයක් බදු වශයෙන් ගෙවීම ය.

(3) ඉහළ ආදායම ලබන්නන්, පහළ ආදායම ලබන්නන්ට වඩා අඩු මුදල් ප්‍රමාණයක් බදු වශයෙන් ගෙවීම ය.

(4) ඉහළ ආදායම ලබන්නන්, පහළ ආදායම ලබන්නන්ට වඩා වැඩි මුදල් ප්‍රමාණයක් බදු වශයෙන් ගෙවීම ය.

(5) බදු බර පසුපසට විතැන් කළ හැකි බද්දකි.

36. පහත දැක්වෙන වගුව A හා B යන රටවල් දෙක විසින් සංයුත්ත සම්පත් එකකයක් හාවිත කොට නිෂ්පාදනය කරනු ලබන X හා Y යන හාන්චිවල නිමැවුම් ප්‍රමාණ පෙන්නුම් කරයි.

හාන්චිය	A රට	B රට
X	100	300
Y	200	400

එක් එක් රට තමනට සාපේක්ෂ වාසි පවතින හාන්චිය පිළිබඳ විශේෂිකරණය කරයි නම්, රටවල් දෙකට ම වෙළෙඳාමෙන් වාසි ලබා ගත හැකි තුවමාරු අනුපාතිකය කුමක් ද ?

(1) $1X = 1Y$ (2) $1X = 1.3 Y$ (3) $1X = 1.5 Y$

(4) $1X = 2Y$ (5) $1X = 3Y$

37. ශ්‍රී ලංකික නිෂ්පාදන ආයතනයක් එක්සත් ජනපද බොලර් තීලියන 10 ක් වටිනා වයර්, එක්සත් රාජධානීයේ සමාගමකට අපනයනය කරයි. ද්විත්ව සටහන් ක්‍රමය යටතේ ගිණුම් තැබීමේ ද මෙම ගනුදෙනුව මගින් බලපෑමක් ඇත්තිවන්නේ ගෙවුම් ගේෂයේ කවර ගිණුම් කොටස දෙකට ද ?

(1) වර්තන ගිණුමේ අපනයන හා ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ ප්‍රාග්ධන සංතුෂ්මාම

(2) වර්තන ගිණුමේ අපනයන හා වර්තන ගිණුමේ ආදායම්

(3) වර්තන ගිණුමේ අපනයන හා මූල්‍ය ගිණුමේ සංවිත වත්කම්

(4) මූල්‍ය ගිණුමේ වගකීම හා මූල්‍ය ගිණුමේ අනේවාසිකයන් මත හිමිකම්

(5) වර්තන ගිණුමේ අපනයන හා මූල්‍ය ගිණුමේ අනේවාසිකයන් මත හිමිකම්

38. කිසියම් රටක සංඛ්‍යා උෂ්ණතාවෙන් උෂ්ණතාව එහි අවසාන ගෙවුම් ගේෂ සකසා ඉදිරිපත් කිරීමට අවශ්‍ය ව ඇත. එම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් වර්තන ගිණුමේ ගේෂය, ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ ගේෂය හා මූල්‍ය ගිණුමේ ගේෂය ගණනය කර ඇත. ඉහත කාර්ය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන අමතර කොරතුර වනුයේ,

(1) විදේශ මුදල් සංවිත වෙනස්වීම් ය. (2) විදේශ ආධාර ය.

(3) වැරදිම හා අත්හැරීම් ය.

(5) කළඹ ආයෝජන වෙනස්වීම් ය.

(4) සම්පේක්ෂණ මුදල් ලැබීම් ය.

39. එක්තරා රටක වෙළෙඳ අනුපාතය වර්තමානයේ 150 (පාද වර්ෂය 2010 = 100) කි. 2010 න් පසු ව එම රටේ අපනයන සඳහා ලැබුණු සාමාන්‍ය මිල 20% කින් වැඩි වී ඇත්තාම්, ආනයන සඳහා එම රට ගෙවා ඇති සාමාන්‍ය මිල වෙනස් වී ඇත්තේ,

(1) -50% කිනි.

(2) -25% කිනි.

(3) -20% කිනි.

(4) + 20% කිනි.

(5) + 25% කිනි.

40. යම් තෝරා ගන්නා ලද හාන්චි පැයක් සඳහා ඇමෙරිකාවේ ද ගෙවීමට සිදුවන මිල බොලර් 120 කි. ඒ හා සමාන වූ පැයක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ද ගෙවීමට සිදුවන මිල රුපියල් 9 600 කි. මෙමගින් කිව හැක්කේ,

(1) රුපියල් බාහිර අගය 25% කින් අධි තක්සේරු වී ඇති බව ය.

(2) රුපියල් බාහිර අගය 20% කින් උගන තක්සේරු වී ඇති බව ය.

(3) කුය ගක්ති සාම්‍ය විනිමය අනුපාතිකය බොලරයකට රුපියල් 96 ක් බව ය.

(4) කුය ගක්ති සාම්‍ය විනිමය අනුපාතිකය බොලරයකට රුපියල් 80 ක් බව ය.

(5) කුය ගක්ති සාම්‍ය විනිමය අනුපාතිකය රුපියලකට බොලර් 0.10 ක් බව ය.

41. දියුණු වෙමින් පවතින රටවලට ලැබෙන විදේශ සංප්‍රා ආයෝජන නිසා
 (1) දේශීය වැවුල් මට්ටම පහළ වැට්ටේ.
 (2) සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල බඳු ආදායම පහළ වැට්ටේ.
 (3) දේශීය ජනතාවට ලබා ගත හැකි විවිධ පාරිභෝගික හාණ්ඩ සංඛ්‍යාව අඩු වේ.
 (4) ආයෝජනයන් ලැබෙන ඉදෑධ විදේශ ආදායම් ප්‍රවාහ අයෙන් වේ.
 (5) ගෙවුම් ශේෂයේ ප්‍රාග්ධන ගිණුම් අයහැන් වේ.
42. කිසියම් රටක ප්‍රතිසිර්ප ආදායම සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ මට්ටමක පවතින විට, ඒ හා බැඳුණු තවත් ලක්ෂණයක් ලෙස දැකිය හැක්කේ,
 (1) ඉතුරුම් අනුපාතිකය ඉහළ අයක් ගැනීම ය. (2) ආර්ථික වර්ධන අනුපාතිකය පහළ අයක් ගැනීම ය.
 (3) උද්ධමන අනුපාතිකය පහළ අයක් ගැනීම ය. (4) ජනගහන වර්ධන අනුපාතික පහළ අයක් ගැනීම ය.
 (5) සේවා නිපුක්ති අනුපාතිකය ඉහළ අයක් ගැනීම ය.
43. වඩා වෙශවත් ආර්ථික වර්ධනයක් ජනනය කිරීමට වැඩි හැකියාවක් ඇති සාධක සංයෝගයක් වන්නේ,
 (1) සේවා නිපුක්තියන්, ගෙවුම් ශේෂයේ හිතයන් ඉහළ යාම ය.
 (2) ආයෝජන මට්ටමන්, වැඩි කරන ජනගහනයේ ප්‍රමාණයන් ඉහළ යාම ය.
 (3) ධනය වඩාත් සමාන ලෙස බෙදී යාම හා සංක්‍රාම ගෙවීම් ඉහළ මට්ටමක තිබීම ය.
 (4) උද්ධමනය වෙශවත් වීම හා ජාතික ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාම ය.
 (5) විදේශ සංප්‍රා ආයෝජන හා පොලී අනුපාතික ඉහළ යාම ය.
44. දෙන ලද වර්ෂය තුළ A, B, C, D හා E යන රටවල් පරිභෝජනය, දළ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය හා ක්ෂයවීම් පිළිබඳ සංඛ්‍යා දත්ත පහත සඳහන් වගුව පෙන්වුම් කරයි. (සියලු ම අයන් මිනුම් කර ඇත්තේ ඇමෙරිකානු බොලර් මිලියනවලිනි.)

රට	පරිභෝජනය	දළ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	ක්ෂයවීම්
A	200	40	50
B	500	200	150
C	1 000	1 200	1 400
D	5 000	6 000	6 000
E	10 000	8 000	8 200

මෙම රටවල පවතින තාක්ෂණයේ වෙනසක් සිදු නොවේ නම්, ඉහත තොරතුරු අනුව ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීමට වඩාත් ඉඩකිඩි ඇති රට කුමක් ද ?

- (1) A (2) B (3) C (4) D (5) E

45. 'සැපයුම් පාර්ශ්වයේ ප්‍රතිපත්ති' යන්නෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ,

- (1) එලදායිතාව දියුණු කෙරෙන සහ වෙළඳපොල අපුරුණනා අඩු කෙරෙන ප්‍රතිපත්ති වේ.
 (2) හැකි තරම හාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමට රජයට හැකියාව ලබා දෙන ප්‍රතිපත්ති වේ.
 (3) සේවා විපුක්ති ගැටුව අවම වන ආකාරයට ගුම සැපයුම් අඩු කිරීමට හේතු වන ප්‍රතිපත්ති වේ.
 (4) පොලී අනුපාතික පාලනය කිරීම මගින් උද්ධමනය අඩු කරන ප්‍රතිපත්ති වේ.
 (5) සමාජාර ඉල්ලුම් ඉහළ නෘති ප්‍රතිපත්ති වේ.

46. 2000-2010 කාලය තුළ එක්තරා ආර්ථිකයක මූල ආදායම, විවිධ ආදායම් කාණ්ඩ අතර බෙදී ගිය ආකාරය පහත වගුව පෙන්වුම් කරයි.

ආදායම් කාණ්ඩය	මුළු ආදායමෙන් හිමි වූ ප්‍රතිශතය	
	2000	2010
පහළ 10%	4.1	2.5
පහළ 20%	9.8	6.8
පහළ 30%	16.0	12.0
ඉහළ 30%	47.0	54.0
ඉහළ 20%	35.0	41.0
ඉහළ 10%	20.0	26.0

මෙම දත්ත මගින් නිගමනය කළ හැක්කේ ආදාළ කාලය තුළ

- (1) පහළ ආදායම් කාණ්ඩවල ආදායම් අඩු වී ඇති බව ය.
- (2) ආදායම් ව්‍යාප්තිය වඩාත් අසමාන වී ඇති බව ය.
- (3) ධන ව්‍යාප්තිය වඩාත් අසමාන වී ඇති බව ය.
- (4) මූල ආදායම ඉහළ යාම තියා සෑම දෙනාට ම වාසිදායක තත්ත්වයක් උදා වී ඇති බව ය.
- (5) ශිනි සංගුණකයේ අගය අඩු වී ඇති බව ය.

47. පහත දැක්වෙන වෙනස්වේම් අතුරෙන් රටක් සංවර්ධනය වී ඇති බව හොඳින් ම ඇගැවෙන්නේ කවර වෙනස්වේමක් මගින් ද?

- (1) සාමාන්‍ය පුරවැසියකුගේ ජීවිතයේ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ දියුණුවක් ඇති වීම.
- (2) රටේ මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ඉහළ යාම. (3) රටේ වෙළඳ ගේෂයෙහි දියුණුවක් ඇති වීම.
- (4) දේශීය මුදලෙහි විදේශ අගය ඉහළ යාම. (5) වැඩිහිටි සාක්ෂරතා අනුපාතය ඉහළ යාම.

48. සංවර්ධනය ඉහළ තැබූ විසින් සඳහා හොඳ ම ප්‍රතිපත්තිය වන්නේ 'ආධාර නොව වෙළඳාම' බව ආර්ථික විද්‍යාඥයන් විසින් යෝජනා කර ඇත. මෙම යෝජනාව මගින් ඇගැවෙන්නේ,

- (1) සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් ආධාර මත රඳා නොසිට, ස්වයංපෝෂිත විය යුතු බව ය.
- (2) සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට, සංවර්ධන රටවල වෙළඳපොළවලට අනුව්‍යාමීව ඉඩක් ලබා දිය යුතු බව ය.
- (3) සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් තම රටට ලැබුණු විදේශ ආධාර, අපනයන කර්මාන්ත සංවර්ධනය සඳහා ආයෝජනය කළ යුතු බව ය.
- (4) සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් ආනයන ආදේශනය දිරි ගැන්වූ සඳහා, ආරක්ෂණවාදී ප්‍රතිපත්ති යොදා ගත යුතු බව ය.
- (5) සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් වෙළඳ ගේෂයේ අතිරික්තයක් පවත්වා ගැනීම මගින්, සංවර්ධනය දිරිගැන්විය යුතු බව ය.

49. X නමැති රටෙහි ප්‍රජා විද්‍යාත්මක දත්තවලින් සමහරක් පහත දී ඇත.

අයිතමය	සංඛ්‍යාව (මිලියනවලින්)
මූල ජනගහනය	180
ජනගහනය (අවුරුදු 10 හා ඉහළ)	150
සේවා නියුක්ත ජනගහනය	81
සේවා වියුක්ත ජනගහනය	09
ආර්ථික වශයෙන් සංශීල්‍ය නොවන ජනගහනය	60

ඉහත තොරතුරු අනුව X නමැති රට සඳහා සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය හා ගුම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය දැක්වෙන පිළිතුර කුමක් ද?

සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය	ගුම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය
(1) 10.00%	60.00%
(2) 10.00%	53.33%
(3) 6.66%	50.00%
(4) 5.55%	50.00%
(5) 5.65%	33.33%

50. යම් දෙන ලද ආර්ථිකයක සේවා නියුක්තිය සහ සේවා වියුක්තිය යන දෙක ම, වසර 10 ක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ ඉහළ ගෞස් ඇත. මෙම තත්ත්වයට ජීවිත වන්නට ඇත්තේ පහත දැක්වෙන කවරක් ඉහළ යාම ද?

- (1) උපත් අනුපාතය (2) ආර්ථික වශයෙන් සංශීල්‍ය ජනගහනය (3) ආපු අපේක්ෂාව
- (4) යැපුම් අනුපාතය (5) රටින් පිටතට සිදුවන සංක්‍රමණ

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2013 අගෝස්තු (නව නිර්දේශය)
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2013 (New Syllabus)

**ආර්ථික විද්‍යාව II / පැය කුනයි
Economics II / Three hours**

උපදෙස්:

* "අ" උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද "ඇ" උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් ද තෝරා ගෙන ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිබුරු සපයන්න.

"ඇ" උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

01. (i) 'ප්‍රාග්ධනය' හා 'මානව ප්‍රාග්ධනය' අතර වෙනස කුමක් ද ? (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (ii) විශේෂිකරණය හා ගුම් විභාගය නාගාලීම සඳහා මුදල් උපකාරී වන්නේ කුමන ආකාරයෙන් ද ? (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (iii) හිගකම පිළිබඳ ගැටලුවට මූහුණ දේමින් ආර්ථිකය මෙහෙයවීමේ දී වෙළෙඳපොල ආර්ථික පද්ධතියක් හා විධානගත ආර්ථික පද්ධතියක් එකිනෙකින් වෙනස වන්නේ කෙසේ දී? සි පැහැදිලි කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (iv) ආර්ථිකයේ සම්පත් කාර්යක්ෂම ව උපයෝග්‍යතය වේ ද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා සපුරාලිය යුතු කොන්දේසි කවරේ ද ? (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (v) ආර්ථිකයේ සූක්ෂම හා සාර්ථක ගැටලු පැහැදිලි කිරීම සඳහා නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය යොදා ගත හැක්කේ කෙසේ ද ? (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
02. (i) සංදු සැපයීමෙහි හා සලාකනයෙහි ලා වෙළෙඳපොල මිල විසින් ඉවුකරනු ලබන කාර්යභාරය විස්තර කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (ii) කිසියම් කාර්මික හා ජීවිතයක සැපයුම තීරණය කරන, මිල නොවන ප්‍රධාන සාධක හතරක් නම් කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (iii) කිසියම් හා ජීවිතයක් සඳහා වෙළෙඳපොල ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ලේඛනවලට අදාළ දත්ත සමහරක් පහත දී ඇත.

මිල (රු.)	ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය (Q_d)	සැපයුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය (Q_s)
4	84	12
8	68	44

ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර දෙක ම රේඛිය වක්‍ර වේ යයි උපක්ෂ්පනය කොට, වෙළෙඳපොල ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර සඳහා අදාළ සම්කරණ ව්‍යුත්පන්න කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)

- (iv) ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සම්කරණ උපයෝගී කරගතිමින්, සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (v) රජය හා ජීවිත ඒකකයක් මත රු. 3 ක විශේෂිත බද්දක් පනවන්නේ යැයි උපක්ෂ්පනය කරමින්, බද්ද පැනවීමෙන් පසු නිෂ්පාදකයන්ට ලැබුණු මිල හා රජයේ බදු අයභාරය ගණනය කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)

03. (i) සිනවන එලදා තීතිය හා පරිමාණානුෂ්‍රල එල තීතිය නිෂ්පාදන ආයතනයක නිෂ්පාදන පිරිවැය කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේ දී? සි පැහැදිලි කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (ii) ආයතනයක ආන්තික පිරිවැය වකුය හා එම ආයතනය අයත් කරමාන්තයේ සැපයුම් වක්‍රය අතර සබඳතාවක් පවතින්නේ ද යන්න සාකච්ඡා කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (iii) පුරුණ තරගකාරී ආයතනයක් තිරස් ඉල්ලුම් වක්‍රයකට මූහුණ දෙන අතර, එම කරමාන්තය පහළට බැඳුම් වන ඉල්ලුම් වක්‍රයට මූහුණ දෙන්නේ මන්දයි පැහැදිලි කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (iv) කෙටි කාලයෙහි නිෂ්පාදනයෙහි තිරත ව සිටින ආයතනයක මුළු අයභාරය රු. මිලියන 100 ක් බවත්, මුළු පිරිවැය රු. මිලියන 120 ක් බවත්, මුළු ස්ථාවර පිරිවැය රු. මිලියන 40 ක් බවත් වාර්තා කරයි. මෙම තත්ත්වය යටතේ එම ආයතනය තවදුරටත් නිෂ්පාදනයේ රැඳී සිටිය යුතු ද ? එසේ නම් ඒ ඇයි ? (ලක්ෂණ 04 ඩී.)
- (v) සැම වෙළෙඳපොල ව්‍යුහයක ම ලාභ උපරිමනය සඳහා ආන්තික අයභාරය ආන්තික පිරිවැයට සමාන වීම අත්‍යවශ්‍ය වන්නේ ඇයි ? නිෂ්පාදන ආයතනය පුරුණ තරගකාරී ආයතනයක් වේ නම්, ආන්තික අයභාරය = ආන්තික පිරිවැය ($MR = MC$) කොන්දේසිය යටතේ, ආන්තික අයභාරය (MR) වෙනුවට මිල (P) ආදේශ කළ හැක්කේ කුමක් නිසා දී? සි පැහැදිලි කරන්න. (ලක්ෂණ 04 ඩී.)

04. (i) තොග වෙනස්වීම යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුමක් ද ? තොග වෙනස්වීම ආයෝජන වියදමෙහි සංරචකයක් ලෙස ඇතුළත් කරන්නේ ඇයි ? (ලක්ෂණ 04 දී.)
- (ii) රජය විසින් කරනු ලබන පොලී ගෙවීම් පොදුගලික ආදායමේ සංරචකයක් වශයෙන් යලකන නමුදු, එය ජාතික ආදායමේ සංරචකයක් වශයෙන් තොසලකන්නේ මක් නිසා ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)
- (iii) "යම් රටක් තම ජාතික ආදායමට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වියදම් කරන්නේ නම්, එම රටෙහි වෙළඳ ගේපයෙහි හිතයක් පැවැතිය යුතු ය." මෙම ප්‍රකාශය එළඹඳ ව අදහස් දක්වන්න. (ලක්ෂණ 04 දී.)
- (iv) යම් ආර්ථිකයක් පිළිබඳ ව පහත තොරතුරු මතට ද ඇත. (සියලු ම අගයන් රු. මිලියනවලිනි.)

ජාතික ආදායම (Y)	= 5 200
වැය කළ හැකි ආදායම (Y_d)	= 4 400
පරිශේෂණය (C)	= 4 100
අයවැය හිතය (BD)	= 150
වෙළඳ ගේපයේ හිතය	= 110

ඉහත තොරතුරු උපයෝගී කර ගනිමින් පහත දැන් ගණනය කරන්න.

- (අ) රජයේ මිල දී ගැනීම (G)
- (ආ) ඉතුරුම් (S)
- (ඇ) ආයෝජනය (I)
- (ව) 'සැගැලුම් ආර්ථිකය (underground economy)' යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුමක් ද ? එහි විශාලත්වය අඩු කළ හැක්කේ කෙසේ ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)

05. (i) 'ආයෝජන ගුණකය' යන්නෙහි ආර්ථික කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
- (ii) 'ලද්ධමන පරතරය (inflationary gap)' හා 'ප්‍රතිගමනාත්මක පරතරය (recessionary gap)'(අවධමන පරතරය) අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
- (iii) "ආදායම තීරණය විමේ සරල ආදායම-වියදම් ආදර්ශයට අනුව ආර්ථිකයක් එක්කේ උද්ධමනය හෝ සේවා වියුක්තිය හෝ සහිත ව, තැක්නම් මේ දෙකෙන් එකක්වත් තොමැති ව සමතුලිතතාවයේ පැවැතිය හැකි ය." සුදුසු රුප සටහන් යොදා ගනිමින් මෙම අදහස පැහැදිලි කරන්න. (ලක්ෂණ 04 දී.)
- (iv) දෙන ලද කාලීමාවක දී කිසියම් ආවාන ආර්ථිකයක ආයෝජනය 100 ක් බවත්, රජයේ මිල දී ගැනීම් 75 ක් බවත්, ඉද්ධ බදු 100 ක් බවත්, පරිශේෂණය (C) = $25 + 0.8 Y_d$ යන ලිඛිතයෙන් ද ඇති බවත් යලකන්න. මෙහි Y_d යනු වැය කළ හැකි ආදායම වේ.
- (අ) රජයේ වියදම් ගුණකය හා බදු ගුණකය ගණනය කරන්න.
- (ආ) මෙම ආර්ථිකයේ පූර්ණ සේවා නියුත්ති ආදායම මට්ටම 1000 යයි සලකන්න. පූර්ණ සේවා නියුත්ති ආදායම මට්ටම කරා ලැඟැවීමට රාජ්‍ය මිල දී ගැනීම් කෙතරම් ප්‍රමාණයකින් ඉහළ යා යුතු ද ? එයට විශාලු ක්‍රියාමාර්ගයක් වශයෙන් පූර්ණ සේවා නියුත්ති ආදායම මට්ටම කරා ලැඟැවීමට බදු ආදායම එහළ හෙළන්නේ නම්, බදු කොපම් ප්‍රමාණයකින් අඩු කිරීම ප්‍රමාණවත් වේ ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)

"ආ" උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් ද අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

06. (i) 'අධිබලැති මුදල' යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ කුමක් ද ? මහ බැංකුවක් අධිබලැති මුදල මවතු ලබන්නේ කෙසේ දැයි කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
- (ii) ආර්ථිකයක මුදල සැපයුම නිරණය කරනු ලබන සාධක මොනවා ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)
- (iii) ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පදනම්තිය සමන්විත වී ඇති ප්‍රධාන මූල්‍ය ආයතන කාණ්ඩ (categories) කවරේ ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)
- (iv) යම් කළුපිත ආර්ථිකයක මුදල සැපයුම (M) රු. බිලියන 1 200 ක් ද, මූල තැන්පත (D) රු. බිලියන 800 ක් ද අවශ්‍ය සංවිත-තැන්පත අනුපාතය 10% ක් ද වේ. බැංකු සතු ව අතිරික්ත සංවිත තොපවතින බව ද යලකන්න.
- (අ) මෙම ආර්ථිකය සඳහා වන මුදල ගුණකයේ අගය කුමක් ද ?
- (ආ) මහ බැංකුව රු. බිලියන 3 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිංජ්පත් වාණිජ බැංකු වෙතින් මිල දී ගන්නේ නම්, මූල මුදල සැපයුම උපරිම වශයෙන් වෙනස් විය හැක්කේ කොපම් ප්‍රමාණයකින් ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)

- (v) 'මුදල් ප්‍රමාණවාදය' පිළිබඳ කෙටි විග්‍රහයක් කරන්න. ඒ හා බැඳුණු උපකල්පන හඳුනා ගන්න. (ලක්ෂණ 04 දී.)
07. (i) සම්පත් කාර්යක්ෂම ව බෙදාහැරීමෙහි ලා වෙළඳපොල අසමත් විය හැකිකේ කමත් නිසා ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)
(ii) සූදුසු රුප සටහන් ආධාරයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මහාමාර්ගච්චල සාමාජිය වශයෙන් හිතකර ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි මෝදෝර්ට සංඛ්‍යාවක් දක්නට ලැබෙන්නේ මත්ද්‍ය පැහැදිලි කරන්න. (ලක්ෂණ 04 දී.)
(iii) වෙළඳපොල ආර්ථිකයක් තුළ රුපය සතු ව නොවැළුක්විය හැකි කාර්යභාරයක් පවතින්නේ ඇයි ? (ලක්ෂණ 04 දී.)
(iv) යහපත් බදු ක්‍රමයක් සතු ව තිබිය යුතු ගුණාංග සඳහන් කරන්න.
(v) රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති මගින් ආදායම් අසමානතාව අඩු කළ හැකි ආකාර පැහැදිලි කරන්න. (ලක්ෂණ 04 දී.)
08. (i) සංඛ්‍යාත්මක උදාහරණයක් සපයමින්, නිෂ්පාදනයේ නිරපේක්ෂ වාසි හා සාපේක්ෂ වාසි අතර වෙනස පහදන්න.
(ii) රටවල් අතර වෙළඳ රටා තීරණය කිරීමට හේතු විය හැකි ආර්ථික සාධක පැහැදිලි කරන්න.
(iii) ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට ඇති බාධක ඉවත්කරුමෙහි ලා යොදා ගන්නා ගෝලිය හා කළාපීය ප්‍රවේශ එකිනෙක සංසන්ද්‍යය කොට, ඒවා අතර වෙනස්කම් දක්වන්න.
(iv) නමුෂ විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක වාසි හා අවාසි මොනවා ද ?
(v) ශ්‍රී ලංකාවේ ආනයන වියදම්වල හා අපනයන ඉපැයිම්වල මැතකාලීන ප්‍රවිණා පරීක්ෂා කරන්න. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව මූහුණ පා ඇති විශාල වෙළඳ ගෝප හිගයට බලපා ඇති හේතු කවරේ ද ? (ලක්ෂණ 04 දී.)
09. (i) ආර්ථික වර්ධනය හා සංවර්ධනය අතර වෙනස රිවාරාත්මක ව පරීක්ෂා කරන්න.
(ii) රටක එලදායිකා මට්ටම තීරණය කරන පුදාන සාධක සඳහන් කරන්න.
(iii) "ශ්‍රී ලංකාව මානව සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ජාතික මට්ටමෙන් ලබා ගෙන ඇති ජයග්‍රහණ සිත් ඇදෙන්නා සූදු වුව ද, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් හා ආංශික වශයෙන් මානව සංවර්ධනයේ අසමානතා තවදුරටත් දක්නට ලැබේ." පැහැදිලි කරන්න.
(iv) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තියේ කුපී පෙනෙන උක්ෂණ හඳුනා ගන්න. ඒවායේ ආර්ථික ඇගැවීම් මොනවා ද ? (ලක්ෂණ 05 දී.)
10. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරයේ මැත කාලීන උපනති පරීක්ෂා කරන්න.
(ii) වර්ෂ 2016 ට ප්‍රථම එක්සත් ජනපද බිඟලර් 4000 ඉක්ම වූ ප්‍රතිස්ථාප ආදායම් ඉලක්කයක් අත්කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය සම්බන්ධයෙන්, දැනට පවතින සංණ ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය ගම් කරන දැ කවරේ ද ?
(iii) ශ්‍රී ලංකාව ආසියාවේ පුදාන සංවාරක මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්කර ගැනීමේ දී මෙරට සංවාරක කරමාන්තය මූහුණ දෙන අභියෝග කවරේ ද ?
(iv) දිලිඹ රටවල ස්ථාවර හා දිගුකාලීන ආර්ථික වර්ධනයක් අත්කර ගැනීමේ දී, යහපාලනය පවත්වා ගැනීම කෙතෙක් දුරට වැදගත් වන්නේ ද ? (ලක්ෂණ 05 දී.)

*** ***

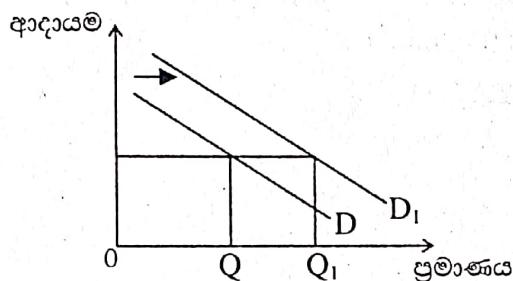
01.	①	②	③	④	ⓧ	26.	①	②	ⓧ	④	⑤
02.	ⓧ	②	③	④	⑤	27.	①	②	③	ⓧ	⑤
03.	①	ⓧ	③	④	⑤	28.	①	②	ⓧ	④	⑤
04.	①	②	ⓧ	④	⑤	29.	①	②	③	④	ⓧ
05.	①	②	③	④	ⓧ	30.	①	②	ⓧ	④	⑤
06.	①	②	③	④	ⓧ	31.	①	②	③	ⓧ	⑤
07.	①	②	③	④	ⓧ	32.	ⓧ	②	③	④	⑤
08.	①	②	③	ⓧ	⑤	33.	ⓧ	②	③	④	⑤
09.	①	②	③	④	ⓧ	34.	①	ⓧ	③	④	⑤
10.	①	ⓧ	③	④	⑤	35.	①	ⓧ	③	④	⑤
11.	①	②	③	ⓧ	⑤	36.	①	②	ⓧ	④	⑤
12.	①	ⓧ	③	④	⑤	37.	①	②	ⓧ	④	⑤
13.	ⓧ	②	③	④	⑤	38.	①	②	ⓧ	④	⑤
14.	ⓧ	②	③	④	⑤	39.	①	②	ⓧ	④	⑤
15.	①	②	ⓧ	④	⑤	40.	①	②	③	ⓧ	⑤
16.	①	②	ⓧ	④	⑤	41.	①	②	③	ⓧ	⑤
17.	①	ⓧ	③	④	⑤	42.	①	ⓧ	③	④	⑤
18.	①	ⓧ	③	④	⑤	43.	①	ⓧ	③	④	⑤
19.	①	②	③	④	ⓧ	44.	①	ⓧ	③	④	⑤
20.	①	②	③	④	ⓧ	45.	ⓧ	②	③	④	⑤
21.	①	②	③	ⓧ	⑤	46.	①	ⓧ	③	④	⑤
22.	①	②	③	ⓧ	⑤	47.	ⓧ	②	③	④	⑤
23.	①	②	③	④	ⓧ	48.	①	ⓧ	③	④	⑤
24.	ⓧ	②	③	④	⑤	49.	ⓧ	②	③	④	⑤
25.	①	ⓧ	③	④	⑤	50.	①	ⓧ	③	④	⑤

*** ***

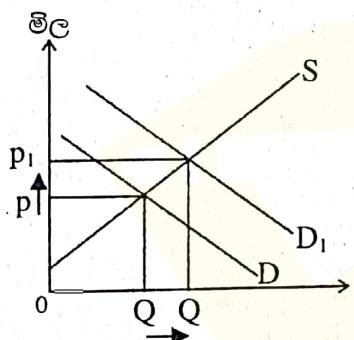
අදුල බහුවරණ ප්‍රයෝග සඳහා පහත දැක්වෙන පෙර වැඩ සිසුන්ට උපකාරී විය හැකි ය.

07. පුරුණ කරගකාර් වෙළෙඳපොලක අමෙවී කරනුයේ පුරුණ ආදේශ හාන්චියකි. හරස් මිල ඉල්පුම් නමුත්තාව ඉහළ නම්, එම හාන්චිය සඳහා ආදේශන හාන්චි පූලබය. එම නිසා මෙම හාන්චි නිෂ්පාදනය කරන සමාගම්වල වෙළෙඳපොල බලය අඩු වේ. නමුත් හරස් මිල ඉල්පුම් නමුත්තාව අඩු නම්, වෙළෙඳපොල බලය වැඩි වේ.

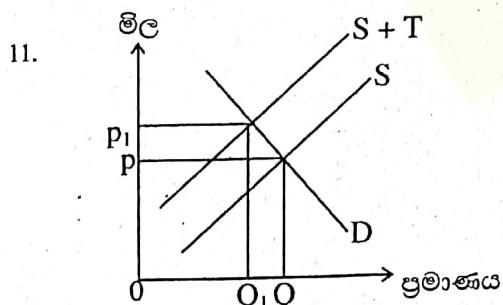
09. x බාල හාන්චියකි.

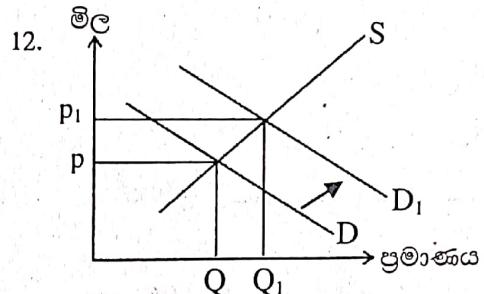
- D - ආදායම වෙනස්වීමට පෙර ඉල්පුම් වකුය
D₁ - ආදායම අඩු වූ විට ඉල්පුම් වකුය

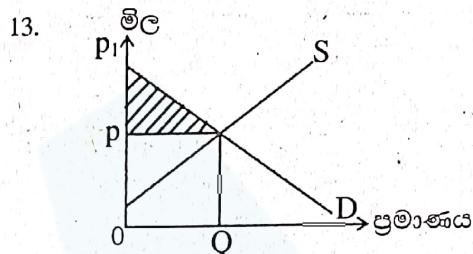
- ආදායම අඩු වූ විට ඉල්පුම් වැඩි වේ.
මිල වැඩි වේ. ප්‍රමාණය වැඩි වේ.

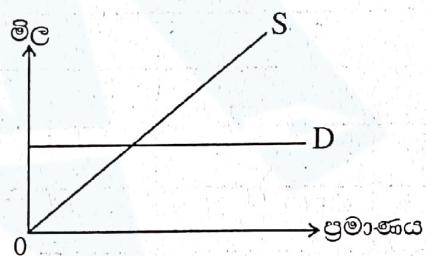
මිල	නමුත්තාව	පැහැදිලි
වැඩි වේ.	අනම්	වැඩි වේ.

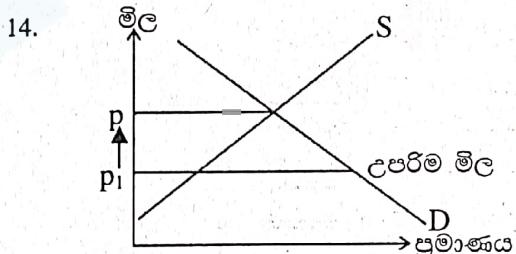
- දිවා පුරුණුම් සේවා ඉල්පුම් වැඩි වේ.
මිල ඉහළ යයි.

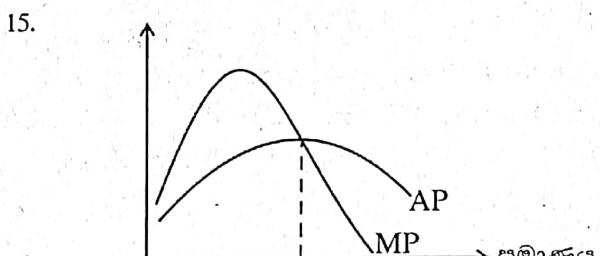
- පාරිභෝගික අතිරික්තය

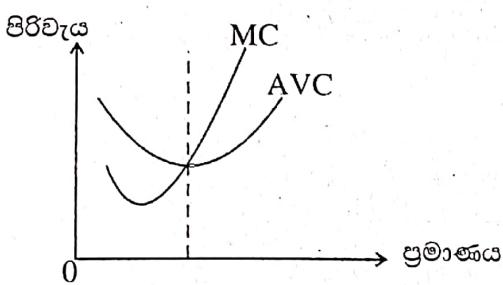

- පාරිභෝගික අතිරික්තය ගුනය වේ.
- පුරුණ නමුත්තාව ඉල්පුම්

- දුපරිම මිල ප්‍රතිපත්තිය ඉවත් වීම.

ග්‍රන්ථකයන්	වැටුප	මුළු පිරිවැය
100	600	60 000
101	650	65 650

ආන්තික පිරිවැය = 5 650

17. ආවස්ථික පිරිවැය = සංපූර්ණ පිරිවැය + ආරෝපීත පිරිවැය
(ජ්. දහස් ගණනීන්)

$$150 + 400 + 80 + 30 + 20 + 25 + 15 = 360$$

ගණකාධිකාරී පිරිවැය = සංපූර්ණ පිරිවැය

$$150 + 80 + 30 + 20 + 25 = 305$$

$$\text{වෙනස} = 360 - 305 = \underline{\underline{55 000}}$$

18.

A			B		
L.	TP.	AP.	L.	TP.	AP.
250	5 000	20	800	2 000	2.5
200	4 800	24	1 000	22 000	2.2

A → ගුණ එලදායීනාව ඉහළ නැති.

B → ගුණ එලදායීනාව අඩු වී ඇත.

20. TFC = 20 000

TVC = 40 000

මුළු පිරිවැය = 60 000

මුළු අයභාරය = 50 000

අලාභය = 10 000

MC = MR

ලාභ උපරිම කරන තිමෙහිම 250 යි.

නිෂ්පාදනය නතර කළහොත් පාඩු විදිමට සිදු වේ.

නිෂ්පාදනයේ නිරත ව්‍යවහාර එම පාඩුව 10 000ක්

දක්වා අවමකර ගැනීමට හැකි ය. (ස්ථාවර පිරිවැය

ආයතනයට තනිව ම දැනීමට සිදුවන නිසා පාඩුව

20 000/- කි.)

23. $\frac{1}{\text{MPS}} = \frac{100}{0.25} = 4$

$$\Delta y = K \times \Delta G$$

$$\frac{320}{4} \times 80$$

24. $Y = C + I$

$$Y = 30 + 0.7y + I$$

$$300 = 30 + \frac{0.7}{10} (300) + I$$

$$300 = 30 + 210 + I$$

$$300 - 240 = I$$

$$I = \underline{\underline{60}}$$

"අ" උප කොටස

01. (i) ප්‍රාග්ධනය සහ මානව ප්‍රාග්ධනය අතර වෙනස

- * ප්‍රාග්ධනය යනු නිෂ්පාදනය කරන ලද නිෂ්පාදන සාධකයක් වේ. කරමාන්ත ගාලා, යන්ත්‍ර පූරු, මෙවලම්, උපකරණ, අමුදුවා තොග යනාදී මුරුත වත්කම් ප්‍රාග්ධනයට ඇතුළත් කෙරේ.
- * මානව ප්‍රාග්ධනය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ, කිසියම් පුද්ගලයෙකු විසින් අධ්‍යාපනය, පුහුණුව හා අත්දැකීම් මගින් අත්කර ගනු ලැබූ නිපුණතා, දුනුම, සමාජය හා පොරුෂන්ව ගුණාංග සම්භාරයයි.
- * මානව ප්‍රාග්ධනය, හෝතික ප්‍රාග්ධනය මෙන් ස්ථේරික කළ හැකි වත්කමක් නොවේ.
- * ගුම්ය සහ ප්‍රාග්ධනය යන දෙකෙහි ම ඇතැම් ගුණාංග මානව ප්‍රාග්ධනය තුළ මිශ්‍ර වී ඇත.
- * මානව ප්‍රාග්ධනය සංඛ්‍යා වන අතර, හෝතික ප්‍රාග්ධනය අංශ්‍යා වේ.
- * වෙනත් වත්කම්වල කරනු ලබන ආයෝජනය මෙන් නොව, මානව ප්‍රාග්ධනය තුළ කරනු ලබන ආයෝජනය අදාළ පුද්ගලයාට පමණක් පුවිණුවීම් ව පවතී.

(ii) විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය හා ගුම්ක විභාගය සමඟ වෙළඳාම ද එකිනෙකට බැඳී පවතී. කිසියම් එක් සාධකයක් හෝ සේවාවක් හෝ පමණක් නිෂ්පාදනයෙහි යෙදී සිටින පුද්ගලයෙකුට, තමන්ට අවශ්‍ය කරන අවශ්‍ය හාණ්ඩ ලබා ගැනීම සඳහා තම නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි කොටසක් වෙළඳාම් කරගත යුතු ය.

අතිතයේ දී මෙම වෙළඳාම සිදුවූයේ හාණ්ඩයට හාණ්ඩයක් ලෙස සාපුරු පුවමාරු කුම්යකට ය. එහෙත් එය අතියින් දුෂ්කර හා වියදම් අධික කුම්යක් වූ අතර, වුවමනා පිළිබඳ ද්වික සම්පාදනයක් ඇතිකර ගැනීමේ ගැටුපුව නිසා විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යයට ඇති ඉඩකඩ ද බෙහෙවින් සීමා විය. හාණ්ඩ පුවමාරු කුම්ය යටතේ පැන තැයැණු දුෂ්කරතාව ඉවත් කර ගැනීම සඳහා මුදලේ හාවිතය ඉවහල් විය.

* හාණ්ඩ හා සේවා → මුදල → හාණ්ඩ හා සේවා

නිදුසුනක් ලෙස වී ගොවිනැත් කරන ගොවියෙකුට රෙදී අවශ්‍ය වුයේ තම, දන් මුහු තම වී නිෂ්පාදනයේ අතිරික්තයෙන් කොටසක් මුදලට පුවමාරු කොට, එම මුදල් යොදා රෙදී හා වෙනත් හාණ්ඩ පහසුවෙන් මිල දී ගතී.

හාණ්ඩ පුවමාරු කුමයේ පැවති දුෂ්කරතා ඉවත් කිරීම මගින් මුදල්, වෙළඳාමට හා විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යයට පුළුල් වීමට විශාල ඉඩක් සලසා දී ඇත.

මුදල් ආර්ථික කුමයක, පුද්ගලයේ තමන්ට වඩාත් නිපුණතාව හා හැකියාව ඇති අංග විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය සඳහා තෝරා ගනිති. එමගින් තමන්ගේ අවශ්‍යතාවට වඩා වැඩි අතිරික්ත නිෂ්පාදනයක් වෙළඳපොල සඳහා බිජි කරති. මවුහු මෙම වෙළඳපොල අතිරික්තය, මුදල්වලට පෙරලාගෙන තමන්ට අවශ්‍ය සෙසු හාණ්ඩ මිල දී ගනිති.

ශුම විභාගය වැනි සංකීරණ ක්‍රියාවලියක් සාර්ථක වන්නේ, විශාල වෙළඳපොලක් පවතින විට දී ය. මුදල් හාවිතය නිසා පුවමාරුව කාර්යක්ෂම වීම හේතුකොට, විශාල වෙළඳපොලක් ඒ සඳහා විවෘත කර ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

(iii) වෙළඳපොල පද්ධතිය

- * සම්පත් පිළිබඳ පොදුගලික හිමිකම, වෙළඳපොල සහ මිල යාන්ත්‍රණය මගින් සිදුවන සම්බන්ධීකරණ මස්සේ ආර්ථිකය මෙහෙය වීම ආදිය වෙළඳපොල ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ වේ.
- * එම කුමය තුළ ආර්ථික කටයුතුවලට සහභාගී වන සැම ඒකකයක් ම, තම තමන්ගේ ස්වර්ථය උදෙසා වෙහෙසෙන අතර, සැම පුද්ගලයෙක් ම සහ ආයතනයක් ම තුළේ හෝ ලාභය උපරිම වන ආකාරයට පරිහෙළුම් සහ නිෂ්පාදන තීරණ ගතී.
- * හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සහ සම්පත් සැපයීම තම තමන්ගේ අභිමතය සහ හැකියාව පරිදි සිදු වේ. හාණ්ඩ හා නිෂ්පාදන සම්පත් මිල දී ගන්නාන් සහ සපයන්නාන් එකිනෙකාට ස්වාධීත ව තරග කිරීමට ක්‍රියාකාරන අතර, ආර්ථික තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය අතිශයින් වීමධ්‍යගත වී පවතී.
- * පොදුගලික දේපොල ආරක්ෂා කිරීමට සහ වෙළඳපොලට කාර්යක්ෂම ව ක්‍රියාත්මක වීමට අවශ්‍ය හිතකර වාතාවරණය සැපයීමට, හාණ්ඩවේ කාර්යභාරය සීමා වේ.

විධානගත ආර්ථික පද්ධතිය

- * මෙම කුමය කුල සියලු ම දේපොල සම්පත් ආණ්ඩුව හිමිකර ගනු ලබන අතර, ආර්ථික තීරණ ගැනීම සිදු වනුයේ මධ්‍යගත ආර්ථික සැලැස්මක් මගිනි. සම්පත් හා විත කෙරෙන ආකාරය, නිමැවුමේ සංයුතිය හා බෙදා හැරීම, නිෂ්පාදනය සංවිධානය කිරීම යනාදී කරුණුවලට අදාළ සියලු ම වැදගත් තීරණ ගනු ලබනුයේ ආණ්ඩුව විසින් පත් කරනු ලබන මධ්‍යගත සැලසුම් මණ්ඩලය විසිනි.
- * සියලු ම නිෂ්පාදන ආධිපත්‍යය ආණ්ඩුව සතුවන අතර, ඒවා නිෂ්පාදනය කරනුයේ ආණ්ඩුව ලබාදෙනු ලබන නියෝගවලට අනුව ය.
- * එක් එක් නිෂ්පාදන ආයතනයේ නිමැවුම් ඉලක්ක සහ ඒවා සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ඒ ඒ ආයතනයට වෙන් කරනු ලබන සම්පත් ප්‍රමාණය තීරණය කරන්නේ ද මධ්‍යම සැලසුම් මණ්ඩලය විසිනි.
- * නිමැවුම්, ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩ සහ පරිහෝජන හාණ්ඩ අතර බෙදා වෙන් කරනු ලබන ආකාරයන්, කර්මාන්ත අතර ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩ බෙදා වෙන් කරන ආකාරයන් තීරණය කරන්නේ ද මධ්‍යම සැලසුම් මණ්ඩලයේ දිගුකාලීන ආර්ථික ප්‍රමූලතා මත ය.

වෙළඳපොල ආර්ථිකය සහ විධානගත ආර්ථිකය වෙනස්වන ආකාරය පහත සඳහන් පරිදි විකල්ප පිළිතුරක් ලෙස ද දැක්වීමට පිළිවන.

වෙළඳපොල ආර්ථිකය

- * මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න වන කුමක්, කොපමණ ප්‍රමාණයක්, කුවුරුන් සඳහා නිෂ්පාදනය කරනවා ද යන කරුණු මිල යන්ත්‍රණය මගින් විසඳා ගැනේ. ලාභයක් සහිත ව නිපදවිය හැකි හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරනු ලබන අතර, පාවුච්චක් හටගන්නා හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය තොකෙරේ. හාණ්ඩ හා සාධක වෙළඳපොලවලින් ලැබෙන මිල සංයුත් පදනම් කරගනිමින් අදාළ තීරණ ගනු ලැබේ.
- * වෙළඳපොල කුමය කුල නිෂ්පාදකයේ පවත්නා තාක්ෂණය හා සාධක මිල අනුව වඩාත් කාර්යක්ෂම ව නිෂ්පාදන ඕල්ප කුම තෝරා ගතිති.
- * පෙශේගලික ආදායම් තීරණය වන්නේ, පුද්ගලයින් සතු එලදායී සම්පත් ප්‍රමාණය හා ඒවාට සාධක වෙළඳ පොලේ ලැබෙන මිල ගණන් අනුව ය. සාධක මිල තීරණය වන්නේ සාධක වෙළඳපොලේ ඉල්ලුම හා සැපයුම් මත වේ.

විධානගත ආර්ථිකය

- * විධානගත ආර්ථිකයක සම්පත් බෙදා යාම සිදුවන්නේ, මධ්‍යම සැලසුම් අධිකාරිය විසින් ලබාදෙන නියෝග මගිනි. මෙහි ද ඔවුන් හාණ්ඩවල මිල නියම කරනු ලබන අතර, එම පාලන මිලෙහි දී කොපමණ මිල දී ගන්නවා ද යන්න පාරිහෝගිකයේ තීරණය කරති.
- * නිෂ්පාදන කුම ඕල්ප තෝරීම කරනු ලබන්නේ ද මධ්‍යම සැලසුම් අධිකාරිය විසිනි.
- * නිෂ්පාදනය හා ආදායම් බෙදියාම ද මූලික වශයෙන් සැලසුම් අධිකාරිය තීරණය කරයි. අවම වැටුප් අනුපාතික සහ හාණ්ඩ හා සේවාවල මිල ගණන් ද තීරණය කරනුයේ සැලසුම් අධිකාරිය මගිනි.

(iv) ආර්ථිකයේ සම්පත් කාර්යක්ෂම ව උපයෝගනය වේ ද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා කොන්දේසි දෙකක් ඉෂේයි විය යුතු ය.

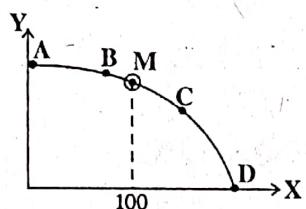
- එනම්,
1. නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව
 2. සම්පත් බෙදා වෙන්තිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව

නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ අවම නිෂ්පාදන පිරිවැයක් යටතේ අදාළ හාණ්ඩ හා සේවා සංයෝගනය නිෂ්පාදනය කිරීම ය. එනම් දෙන ලද යෙදුවුම් ප්‍රමාණයකින් උපරිම නිමැවුම් ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීම හෝ දෙන ලද නිමැවුමක් අවම යෙදුවුම් ප්‍රමාණයකින් නිපදවීම හෝ මෙයින් අදහස් කෙරේ.

මෙම නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව සඳහා අවශ්‍යතා දෙකක් සපුරාලිය යුතු වේ. එනම්,

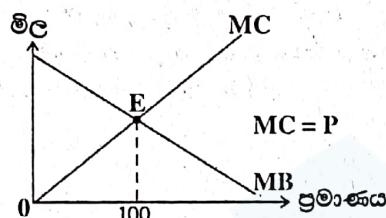
- පුරුණ සේවා තියුක්තිය (Full employment) සහ
- පුරුණ නිෂ්පාදනය (Full production)

- * සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව යනු සමාජයට වඩාත් අවශ්‍ය කෙරෙන හාන්සි හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සමාජය සතු සීමා සහිත සම්පත් හාවිත කිරීම ය.
මෙම අවශ්‍යතාව සපුරා ගැනීම සඳහා සෑම හාන්සියක ම ආන්තික පිරිවැය එහි ආන්තික ප්‍රතිලාභයට සමාන විය යුතු ය. එනම් $MC = P$ වශයෙනි.
මෙම නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව සහ සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව පහත සඳහන් ප්‍රස්ථාර මගින් වඩාත් අවබෝධ කරගත හැකි වේ.

	A	B	C	D
-	පුරුණ සේවා නිශ්පාදනය			
-			පුරුණ නිෂ්පාදනය	

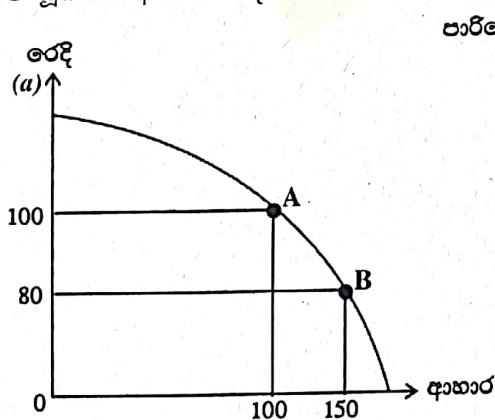
* M - සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව

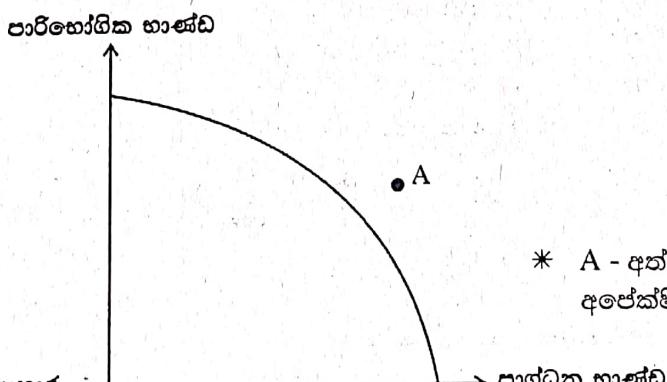
- (v) සූක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණය ඔස්සේ ආර්ථිකයේ විවිධ කොටස්වල ක්‍රියාකාරිත්වය විශ්ලේෂණය කරනු ලැබේ. සාර්ව ආර්ථික විශ්ලේෂණයේ දී සමස්ත ආර්ථිකයේ ව්‍යුහය හා සාධනය විශ්ලේෂණය කෙරේ.

- * සූක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාත්මක හාවිත
 1. හිගකම
 2. තේරීම් කිරීම.
 3. තේරීම් නිසා හටගන්නා ආච්චරීක පිරිවැය විග්‍රහ කිරීම.
 4. තාක්ෂණයේ වෙනස්වීම නිසා ඇතිවන ප්‍රතිඵල
- * සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාත්මක හාවිත
 1. පුරුණ සේවා නිශ්පාදනය සහ උග්‍ර සේවා නිශ්පාදනය
 2. ආර්ථික වෘත්තිය
 3. ආර්ථික අවපාතයන් සහ පසු බැසීම්
 4. ආර්ථික බිඳවැටීම්

මෙම සූක්ෂම ආර්ථික විද්‍යාත්මක සහ සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාත්මක හාවිත, ප්‍රස්ථාර මගින් ද ඉදිරිපත් කළ හැකි වේ.

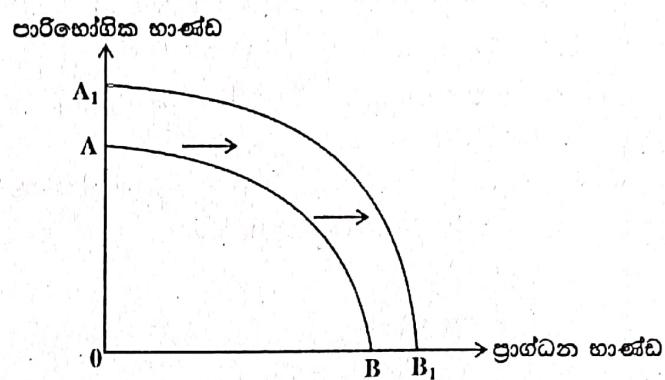
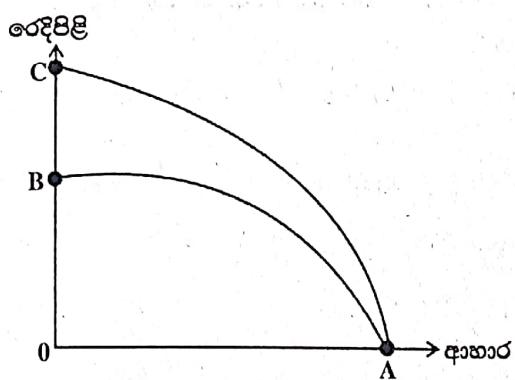

- * ආච්චරීක පිරිවැය සහ තේරීම

- * A - අත්කර ගැනීමට අපේක්ෂිත සංයෝගය

- * හිගකම

* රෝපිලි නිෂ්පාදන අංශයෙහි තාක්ෂණික දියුණුව * ආර්ථික වෘත්තීය

02. (i) සංයු සැපයීමේ කාර්යය (තොරතුරු සැපයීමේ කාර්යය)

වෛශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණයකින් මිල දී ගන්නවා ද, සපයනවා ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය යාපේක්ෂ මිල පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීම මෙයින් අදහස් කෙරේ. වැරදි හෝ තොමග යවන පූජු තොරතුරු, මිල සංයු මගින් ලබා දුනෙනාත්, වෛශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණයකින්වය අකාර්යක්ෂම වන අතර, එය වෛශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවලට තුළු දෙනු ලැබේ.

සලාකනය (Rationing function)

වෛශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණය තුළ සිමිත සම්පත්, භාණ්ඩ භා සේවා යනාදිය, ඒවා මිල දී ගැනීමට වඩාත් කැමැත්තක් දක්වන සහ වඩාත් හැකියාවක් ඇති පුද්ගලයින්ට ලබා දීමෙහි ලා සලාකනය සිදුවන්නේ ද මිල මගිනි. කිසියම් භාණ්ඩයක හෝ සේවාවක මිල වැඩි නම්, එය මිල දී ගැනීමට කැමැත් පිරිස අව්‍යවන අතර, මිල අඩු නම් වැඩි දෙනෙක් මිල දී ගැනීමට පෙළෙළේ. පාරිභෝගිකයින් සහ නිෂ්පාදකයින් මිල සංයුවලට ප්‍රතිචාර දක්වන විට හිග සම්පත් විකල්ප භාවිත අතර සලාකනය වන අතර, මිල ගණන් සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය ලෙස ක්‍රියා කරයි.

(ii) කිසියම් භාණ්ඩයක සැපයුම් තීරණය කරන, මිල තොවන ප්‍රධාන සාධක වන්නේ,

- * සම්බන්ධීත භාණ්ඩවල මිල ගණන්
- * තාක්ෂණය
- * භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීමට යොදා ගන්නා යෙදුවුම්වල මිල ගණන්
- * වෛශ්‍ය ප්‍රාග්ධන කෙරෙහි රජයේ බලපෑම - නිෂ්පාදන බදු සහ සහනාධාර
- * වෛශ්‍ය ප්‍රාග්ධන අභේක්ෂාවන්
- * සැපයුම්කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව
- * අනෙකුත් සාධක

(iii) ඉල්ලුම් සම්කරණය $Q_d = a - bp$

මිල ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය

$$4 \quad 84 > \Delta Q_d = 16$$

$$8 \quad 68 > \Delta P = 4$$

$$\text{මිල } 0 \text{ දී ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය} = 84 + 16 = 100$$

$$b = \text{බැඳුම} = \frac{\Delta Q_d}{\Delta P} = \frac{16}{4} = 4$$

$$\therefore Q_d = a - bp$$

$$Q_d = 100 - 4p$$

$$\text{සැපයුම් සම්කරණය } Q_s = a + bp$$

මිල සැපයුම් ප්‍රමාණය

$$4 \quad 12 > \Delta Q_s = 32$$

$$8 \quad 44 > \Delta P = 4$$

$$\text{මිල } 0 \text{ දී සැපයුම් ප්‍රමාණය} = 12 - 32 = \underline{\underline{-20}}$$

$$b = \text{බැඳුම} = \frac{\Delta Q_s}{\Delta P} = \frac{32}{4} = \underline{\underline{8}}$$

$$\begin{aligned} Q_s &= a + bp \\ Q_s &= -20 + 8p \end{aligned}$$

$$(iv) Q_d = 100 - 4p$$

$$Q_s = -20 + 8p$$

සමතුලිතයේ දී $Q_d = Q_s$

$$100 - 4p = -20 + 8p$$

$$100 + 20 = 8p + 4p$$

$$120 = 12p$$

$$p = \frac{120}{12} = \underline{\underline{10}}$$

$$Q_d = 100 - 4(p)$$

$$Q_d = 100 - 4(10)$$

$$Q_d = 60$$

$$Q_s = -20 + 8p$$

$$Q_s = -20 + 8(10)$$

$$Q_s = \underline{\underline{60}}$$

සමතුලිත මිල රු. 10/=

මිල සැපයුම් ප්‍රමාණය : ලේකක 60

(v) බද්දක් පැනවූ පසු නිෂ්පාදකයින්ට ලැබුණු මිල හා රජයේ අයහාරය

ගැනුම්කරුවන්ගේ මිල Pb

සැපයුම්කරුවන්ගේ මිල Ps

$$Pb = Ps + t$$

$$Ps = Pb + t$$

$$Q_d = 100 - 4Pb$$

$$Q_s = -20 + 8 Ps$$

සමතුලිතයේ දී $Q_d = Q_s$

$$100 - 4Pb = -20 + 8Ps$$

$$100 - 4(Ps + t) = -20 + 8Ps$$

$$100 - 4(ps + 3) = -20 + 8Ps$$

$$100 - 4Ps - 12 = -20 + 8Ps$$

$$100 - 12 + 20 = 8Ps + 4Ps$$

$$108 = 12Ps$$

$$Ps = \frac{108}{12}$$

$$Ps = \underline{\underline{9}}$$

බද්ද පැනවූ පසු නිෂ්පාදකයින්ට ලැබුණු මිල = රු. 9/=

බදු අයහාරය = බද්ද පසු අලෙවී කළ ප්‍රමාණය × එකක බද්ද

$$Q_s = -20 + 8P$$

$$Q_s = -20 + 8(9)$$

$$Q_s = -20 + 72$$

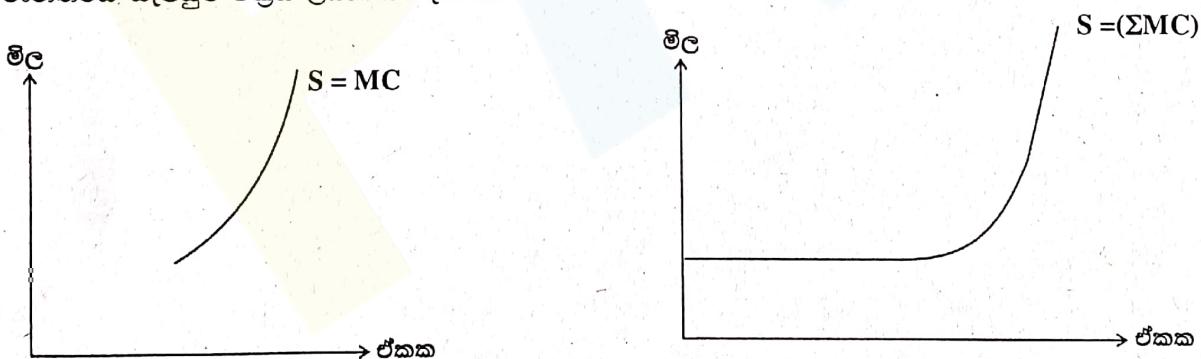
$$Q_s = \underline{\underline{52}}$$

$$\therefore \text{බදු අයහාරය} = \text{රු. } 52 \times 3 \\ = \text{රු. } \underline{\underline{156}}$$

03. (i) * නිෂ්පාදන ආයතනයක් නිෂ්පාදනය සඳහා යොදාගනු ලබන තාක්ෂණය මත ආයතනයේ පිරිවැය තීරණය වේ.
- * සිනවන එලදා තීතියට අනුව ස්ථාවර සම්පත් ප්‍රමාණයක් මත විවලා යෙදුම් කුම කුමයෙන් වැඩි කරන විට, ආන්තික හා සාමාන්‍ය එලදායිතාවය ඉහළ නගින අතර, ආන්තික හා සාමාන්‍ය විවලා පිරිවැය පහළ බසී.
 - * ආන්තික එලදාව උපරිම වන ලක්ෂණයෙහි දී ආන්තික පිරිවැය අවම අගයක් ගනී. තවදුරටත් විවලා යෙදුම් වැඩි කරන විට ආන්තික එලදාව පහළ බසින අතර, ආන්තික පිරිවැය ඉහළ නගි. එහෙත් සාමාන්‍ය එලදාව තවදුරටත් ඉහළ නගින අතර, ආන්තික හා සාමාන්‍ය විවලා පිරිවැය ද තවදුරටත් පහළ බසිමින් පවතී.
 - * සාමාන්‍ය එලදාව උපරිම අගයක් අත්කර ගන්නා අවස්ථාවේ දී සාමාන්‍ය විවලා පිරිවැය අවම අගයක් ගනී. තව දුරටත් විවලා යෙදුම් වැඩි කරන විට සාමාන්‍ය එලදාව පහළ බසින අතර, සාමාන්‍ය විවලා පිරිවැය ඉහළ නගි.
 - * දිගුකාලයේ දී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය පරිමාණුකුල එල තීතියට යටත්වන අතර, දිගුකාලීන සාමාන්‍ය පිරිවැය වකුය පැතලි P අකුරක හැඩයක් ගන්නේ පරිමාණුකුල පිරිමැසුම් සහ නොපිරිමැසුම් නිසා ය.
 - * බාරිතාව ප්‍රසාරණය කරන විට හටගන්නා වැඩිවන පරිමාණුකුල එල නිසා සාමාන්‍ය පිරිවැය අඩු වේ. බාරිතාව ප්‍රසාරණය කරන විට හටගන්නා අඩුවන පරිමාණුකුල එල නිසා සාමාන්‍ය පිරිවැය ඉහළ නගි. බාරිතාව ප්‍රසාරණය කරන විට ස්ථාවර පරිමාණුකුල එල හටගැනීම නිසා සාමාන්‍ය පිරිවැය නොවෙනස් ව පවතී.

- (ii) පූර්ණ තරගකාරී නිෂ්පාදන ආයතනයක් සපයනුයේ, ලාභය උපරිම කෙරෙන හෝ අලාභය අවම කෙරෙන නිමැවුම් ප්‍රමාණයකි. මෙය අත්කර ගනුයේ ආන්තික අයභාරය සහ ආන්තික පිරිවැය එකිනෙකට සමාන වන නිමැවුම් ප්‍රමාණයක් නිපදවීමෙනි. එබැවින් පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක සැපයුම් වකුය වන්නේ, අවම සාමාන්‍ය විවලා පිරිවැයට ඉහළින් පවතින ආන්තික පිරිවැය වකුය වේ.

කර්මාන්තයක සැපයුම් වකුය පෙන්නුම් කරන්නේ, එක් එක් ආයතනයේ බාරිතාව සහ කර්මාන්තය තුළ සිරින ආයතන සංඛ්‍යාව නොවෙනස් ව පවතින විට ඒ ඒ මිලෙහි දී මුළු කර්මාන්තය විසින් ම සපයනු ලබන ප්‍රමාණයන් ය. යම් දෙන ලද මිලක දී කර්මාන්තය විසින් වෙළෙඳපොලට සපයනු ලබන මුළු නිමැවුම් ප්‍රමාණය සැකසෙනුයේ එම මිලෙහි දී එක් එක් ආයතනය විසින් සපයන ලද ප්‍රමාණවල මුළු එකතුවෙනි. එබැවින් එක් එක් ආයතනයේ අවම විවලා පිරිවැයට ඉහළින් ඇති ආන්තික පිරිවැය වකු. තිරස් අතට එකතු කරනු ලැබුවෙන් කර්මාන්තයේ සැපයුම් වකුය ලබාගත හැකි ය.

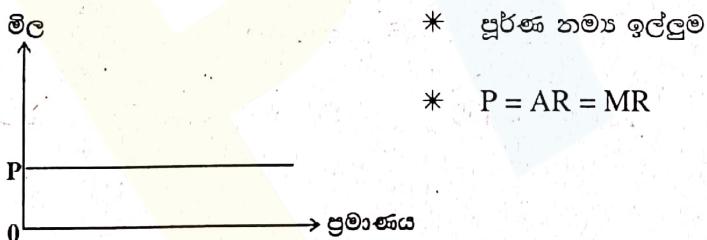
ආයතනයක සැපයුම් වකුය

කර්මාන්තයේ සැපයුම් වකුය

- (iii) පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක් මිල ගනුවෙක් වේ. (Price Taker) මෙම තත්ත්වය හටගන්නේ, ආයතනය සමඟාතිය වූ හාන්ඩ නිෂ්පාදනය කරන නිසාත්, ආයතනය විසින් මුළු වෙළෙඳපොල සැපයුමෙන් අතිය කුඩා කොටසක් පමණක් සපයනු ලබන නිසාත්, ගැනුම්කරුවන් සියලු ම අයතන විසින් අය කරනු ලබන මිල රණන් පිළිබඳ ව පූර්ණ දනුමක් අත්කරගෙන සිරින නිසාත් ය.

- * මිල ගනුවෙක් වශයෙන් ක්‍රියාකරන නිෂ්පාදන ආයතනයක ඉල්පුම් වකුය, ප්‍රස්තාරයක් මගින් පෙන්නුම් කරනුයේ, පවත්නා වෙළෙඳපොල මිල යටතේ ප්‍රමාණ අක්ෂයට සමාන්තර ව අදිනු ලබන සරල රේඛාවක් ලෙසිනි. එවැනි ඉල්පුම් වකුයක මිල නම්වතාව අපරිමිත හෝ පූර්ණ නම් අගයක් ගනී. ඉන් අදහස් වන්නේ පවත්නා වෙළෙඳපොල මිලට ආයතනය කැමති ඕනෑම ප්‍රමාණයක් අලෙවී කළ හැකි බව ය.

- * කර්මාන්තයේ ඉල්ලුම් වකුය පහළට බැඳුම් වන අතර, එය පුර්ණ නමුව ඉල්ලුම් වකුයක් නොවේ. එක් ආයතනයක් විසින් සපයනු ලබන හාන්චිය කර්මාන්තය තුළ සිටින සෙපු ආයතන විසින් සපයනු ලබන හාන්චිවලට පුර්ණ ආදේශකයක් වේ. එබැවින් ඉල්ලුම් වකුය පුර්ණ නමුව වේ. එහෙත් පහළට බැඳුම් වන ඉල්ලුම් වකුයක නමුත්තාව රඳා පවතිනුයේ. එම කර්මාන්තය සපයන හාන්චිය සහ වෙළඳපොලේ අවගේෂ හාන්චි හා සේවා අතර කොතරම් ආදේශකත්වයක් පවතිනවා ද යන්න මත ය.
 - (iv) කොට්ඨාසයේ දී ආයතන නිෂ්පාදනයෙහි රඳී සිටිය යුතු වේ. මක්නිසාද යන්, ආයතනය වසා දීමීමට තීරණය කරනු ලැබුවහොත්, සිදුවිය හැකි පාඩුව ආයතනයේ මුළු ස්ථාවර පිරිවැය ප්‍රමාණය වන රුපියල් මිලියන 40 කට සමාන වේ.
 - * එහෙත් ආයතනය තව දුරටත් නිෂ්පාදනයෙහි රඳී සිටියහොත්, හටගන්නා පාඩුව වන්නේ, ආයතනයේ මුළු අයහාරය (රු. මිලියන 100 ක්) සහ මුළු පිරිවැය (රු. මිලියන 120 ක්) අතර වෙනස වන රු. මිලියන 20 ක්. එබැවින් මුළු අලාභය අවම කරගැනීම සඳහා ආයතනය වසා දමනවාට වඩා නිෂ්පාදනයේ තීරත වීම ලාභ උපරීමනයට හේතු වේ.
 - (v) *
- යමිකිසි නිමැවුම් ප්‍රමාණයක දී ආන්තික අයහාරය, ආන්තික පිරිවැය ඉක්මවා යන්නේ නම්, එම ආන්තික ඒකකය නිපදවීමෙන් ආර්ථික ලාභයක් අත්කර ගත හැකි වේ. එනම් $MC < MR$. මෙවැනි අවස්ථාවක නිමැවුම් ප්‍රසාරණය කරන විට ආයතනයේ ආර්ථික ලාභය ඉහළ හැඟී.
- * යමිකිසි නිමැවුම් ප්‍රමාණයක දී ආන්තික පිරිවැය, ආන්තික අයහාරය ඉක්මවා යන්නේ නම්, එම ආන්තික ඒකකය නිපදවීමේ දී ආයතනයකට පාඩුවක් දීමීමට සිදුවේ. එනම් $MC > MR$. එවැනි තත්ත්වයක දී නිමැවුම් සංකෝචනය කිරීමෙන් ආයතනයේ පාඩු අවම කරගත හැකි වේ. එය ලාභ ඉහළ යාමට ද හේතු වේ.
- * ආන්තික පිරිවැය සහ ආන්තික අයහාරය සමාන වන නිමැවුම් මට්ටමක දී ආර්ථික ලාභය උපරීම වේ. එනම් $MC = MR$.
- * ආන්තික අයහාරය ආන්තික පිරිවැයට සමානවීමේ කොන්දේසිය ($MC = MR$) පුර්ණ තරගකාරී ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන් තරමක් වෙනස් ආකාරයකට දක්වා හැකි ය. පුර්ණ තරගකාරී ආයතනයකට පවත්නා වෙළඳපොල මිල යටතේ කැමති ප්‍රමාණයක් විකුණා ගැනීමට හැකි වේ. එබැවින් එය පුර්ණ නමුව ඉල්ලුම් වකුයකට මූහුණ දෙයි.

මෙහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ හාන්චියේ මිලත්, ආන්තික අයහාරයන් යන දෙක ම එකිනෙකට සමාන වීම ය. අතිරේක ඒකකයක් අලෙවි කරනු ලබන සැම විටක දී ම මුළු අයහාරයට එකතු වන්නේ, හරියට ම මිලට සමාන ප්‍රමාණයකි.

එබැවින් පුර්ණ තරගකාරී ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන්, $MR = MC$ කොන්දේසිය යොදාගත්තා විට MR වෙනුවට මිල ආදේශ කළ හැකි වේ. එනම්,

$$* P = MC \text{ යනුවෙති.}$$

04. (i) තොග වෙනස්වීම්

- * තොග වෙනස්වීම් යනුවෙන් අදහස් වන්නේ, නිෂ්පාදන ආයතනයක් සතු,
- 1. නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා හාවිතයට ගැනීමට රැස්කොට ඇති අමුදව්‍ය සහ අතරමැදි යෙදුම් තොග,
- 2. නිෂ්පාදන ස්ථාවලියෙහි තව දුරටත් රඳී ඇති අර්ධ නිමි හාන්චි තොග සහ
- 3. මෙතෙක් අලෙවි නොකළ, එහෙත් අලෙවිය සඳහා සූදානම් කොට ඇති හාන්චි තොග යනාදියෙහි වර්ෂය අවසානයේ වටිනාකම සහ වර්ෂය ආරම්භයේ පැවති වටිනාකම අතර වෙනස්වීම ය.

- * දුල දේශීය නිෂ්පාදිතය මගින් අදාළ වර්ෂයේ රට තුළ හටගත්, මුළු නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම මතිනු ලැබේ. එබැවින් දුල දේශීය නිෂ්පාදිතය මගින් නිමැවුමේ වටිනාකම නිවැරදි ව මැනීමට නම්, එම වර්ෂය තුළ නිෂ්පාදනය කරන ලද, එහෙත් එම වර්ෂය තුළ අලවී නොවූ සියලු එලදායී දේ නිෂ්පාදනයේ වටිනාකමට එකතු විය යුතු ය.

මේ අනුව වියදම් ප්‍රවේශය ඔස්සේ නිමැවුමේ වටිනාකම ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී තොග වෙනස්මීම්වල වටිනාකම ද ආයෝජන වියදමක් ලෙස ගිණුම්ගත විය යුතු ය.

(ii) රජය විසින් කරනු ලබන පොලී ගෙවීම

ජාතික ගිණුම් සැකකීමේ දී රජය විසින් රාජ්‍ය ණය සඳහා ගෙවනු ලබන පොලීය සංක්‍රාම වියදමක් ලෙස සැලකේ. දුල දේශීය නිෂ්පාදිතය ගණනය කිරීමේ දී භාණ්ඩ හා සේවා මත කරනු ලබන වියදම් සැලකිල්ලට ගනු ලැබුවත්, සංක්‍රාම වියදම් බැහැර කරනු ලැබේ.

රජය විසින් පොලී ගෙවීම කරනුයේ මිට පෙර වර්ෂවල දී රජයේ වැඩ සටහන් සඳහා ලබාගත් රාජ්‍ය ණය වෙනුවත් කරනු ලබන ගෙවීමක් ලෙසිනි. මෙම මුදල අදාළ වර්ෂයේ භාණ්ඩ හා සේවා මිල දී ගැනීමක් සඳහා දරන ලද වියදමක් වශයෙන් නොසැලකේ. එබැවින් පොලී ගෙවීම දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී බැහැර කරනු ලැබේ. එහෙත් කුටුම්පවල ආදායම හෙවත් පොලීගලික ආදායම ගණනය කිරීමේ දී, එම වර්ෂය තුළ රජය විසින් කුටුම්පවලට ලබා දුන් පොලී ගෙවීම ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

(iii) යම් රටක් තම ජාතික ආදායමට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වියදම් කරන්නේ නම්, එම රටෙහි වෙළඳ ගේජයෙහි හිගයක් පැවතිය යුතු වේ.

* ජාතික ආදායම හෙවත් ජාතික නිමැවුම ගණනය කරන්නේ පරිහෝජන වියදම, ආයෝජන වියදම, රාජ්‍ය මිල දී ගැනීම් සහ ගුද්ධ අපනයනවල එකතුවෙනි. එය පහත සඳහන් පරිදි දැක්වීමට හැකි ය.

$$Y = C + I + G + NX$$

* කිසියම් රටක් ජාතික ආදායමට වඩා වියදම් කරනවා නම් ඉන් අදහස් වන්නේ, ආදායමට වඩා පරිහෝජන වියදම, රාජ්‍ය මිල දී ගැනීම් සහ ආයෝජන වියදම් වැඩි බවයි.

$$Y < C + I + G$$

* මෙවැනි තත්ත්වයක් හටගත් විට, ඉහත සමතුලින කොන්දේසිය අනුව අවශ්‍යයන් ම ගුද්ධ අපනයන (NX) සංඛ්‍යා අගයක් ගත යුතු වේ.

* ගුද්ධ අපනයන යනු අපනයන හා ආනයන අතර ඇති වෙනස වේ.

$$NX = X - M$$

$$Y = 5200 \quad yd = 4400 \quad C = 4100 \quad BD = 150$$

$$Tr.B = \underline{\underline{-110}}$$

(iv) (අ) රජයේ මිල දී ගැනීම (G)

පෙරවැඩි

$$Bd = \text{ආදායම} - \text{වැයකළ හැකි ආදායම}$$

$$T = Y - yd$$

$$T = 5200 - 4400$$

$$T = \underline{\underline{800g}}$$

$$* \text{ අයවැය හිගය } G - T = 150$$

∴ රාජ්‍ය මිල දී ගැනීම

$$G - T = 150$$

$$G - 800 = 150$$

$$G = 150 + 800$$

$$G = \underline{\underline{950}}$$

මේ අනුව ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම රු. මිලයන 950

(ආ) ඉතුරුම් (S)

ඉතුරුම් = වැයකල හැකි ආදායම - පෙළද්ගලික පරිහැර්ණය

$S = yd - c$

$\therefore \text{ඉතුරුම්} = 4400 - 4100$

ඉතුරුම් 300 රු. මිලියන

(ඇ) ආයෝජනය (I)

$$Y = C + I + G + Nx$$

$$5200 = 4100 + I + 950 + (-110)$$

$$I = 5200 - 4940$$

$$I = \underline{\underline{260}}$$

\therefore ආයෝජනය රු. මිලියන 260 කි.

(v) සැයුවුණු ආර්ථිකය (Under ground economy)

සැයුවුණු ආර්ථිකය හේවත් කළ ආර්ථිකය සමන්වීත වන්නේ කිසියම් රටක බලධාරීන්ගේ හඳුනා ගැනීමකට හේ ගණනය කිරීමකට හේ ලක් නොවී ඒවායින් වැළකි සිටීම් කරනු ලබන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලිනි. එබදු ආර්ථික ක්‍රියා, එක්කේ නිසැක වශයෙන් ම නීති විරෝධී ඒවා වේ නැතහොත් බදුවලින් වැළකි සිටීම හේ බලධාරීන්ගේ හඳුනා ගැනීමෙන් වැළකි සිටීම හේවා නිසා හේ වාර්තා නොකෙරෙන ඒවා වේ.

ඉහත දක්වන ලද සැයුවුණු ආර්ථික ක්‍රියාවලට උදාහරණ වශයෙන් නීති විරෝධී මත්දුවන නිෂ්පාදනය හා අලෙවිය, ඔවුනු හා සූදු පැවැත්වීම, ගණිකා සේවය වැනි දේ දක්වීය හැකිය.

දෙවැනි ගණයේ සැයුවුණු ආර්ථික ක්‍රියාවලට නිදුසුන් ලෙස ආපන යාලා, තැබැරුම් සහ වෙනත් සිල්ලර වෙළඳ සැල් නිමියන් තමන්ට ලැබෙන ආදායම් ප්‍රකාශ නොකිරීම, රජයේ ගුහ සාධක ගෙවීම් එනම් සමඟැනීම් ආදායම් ලබමින්, තාවකාලික හා අර්ධ කාලීන රැකියාවල ත්‍රේත වෙමින් අතිරේක ආදායම් ඉපැයීම, නීත්‍යානුකූල විසා බලපත්‍රයක් නොමැති ව රටක් තුළ රඳී සිටීම් ආදායම් ඉපැයීම්වල යෙදී සිටීම වැනි දේ සඳහන් කළ හැකි වේ.

* මෙම සැයුවුණු ආර්ථිකයේ විශාලත්වය අඩු කිරීම සඳහා පහත සඳහන් කරුණු ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වේ. එනම්,

* බඳු අඩු කිරීම.

* යහපාලනය ගක්තිමත් කිරීම.

* බඳු කුමය වඩාත් සාධාරණ කිරීම.

* නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වැඩිපුර සම්පත් යෙදවීම.

* එබදු නීති විරෝධී ආර්ථික කටයුතුවලට සහභාගිවන අයට දැඩි දූෂුවම් පැනවීම.

05. (i) * නිමැවුම මත ගුණකාර ප්‍රතිඵල ඇතිකරුවෙම් හැකියාවක් ආයෝජන වියදම සතු ව පවතී. ආයෝජනය වැඩිකළ විට, මුළුන් ම නිමැවුම එම ප්‍රමාණයෙන් ම ඉහළ නැති. දෙවනු ව ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩ නිෂ්පාදන කරමාන්තයේ නීතිත ව්‍යවන්ගේ ආදායම වැඩිවන විට, පෙළඳුණු වියදම් ඇති කරමින් වට රාජියකින් නිමැවුම් ප්‍රසාරණය සිදුවේ. මෙම ක්‍රියාවලිය ගුණක ප්‍රතිඵ්‍යාකය හේ ගුණකය වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

නිදුසුනක් ලෙස ආයෝජනය රු. මිලියන 100 කින් වැඩි ව්‍යවහාර ආදායම රු. මිලියන 100 කින් වැඩි වේ.

ආර්ථිකයේ පරිහැර්ණ වියදම 0.8 නම් ගුණක ප්‍රතිඵල පහත සඳහන් පරිදි දක්වීය හැකිය.

$$I \text{ වටය } \Delta I = \Delta Y$$

$$100 = 100$$

$$II \text{ වටය } 100 \times 0.8 = 80$$

$$III \text{ වටය } 80 \times 0.8 = 64$$

$$IV \text{ වටය } 64 \times 0.8 = \underline{\underline{51.2}}$$

* ආයෝජන ගුණකය නිර්වචනය කරන්නේ, ආයෝජන වියදමේ වෙනස්වීම හා එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් ලුරුන නිමැවුමේ හටගන්නා වෙනස්වීම අතර අනුපාතයක් ලෙස ය.

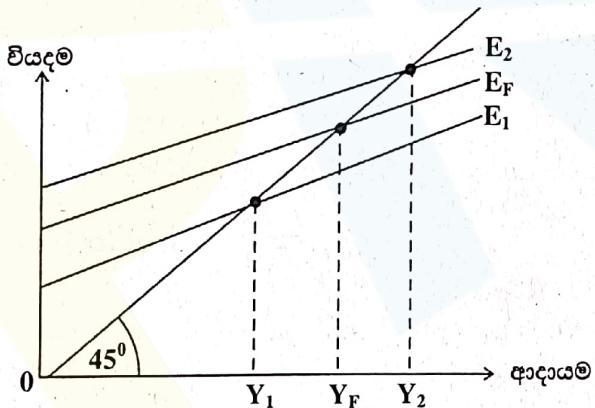
$$\text{එනම්, ආයෝජන ගුණකය} = \frac{\text{මුරත නිෂ්පාදනයේ වෙනස්වීම}}{\text{ආයෝජනයේ වෙනස්වීම}}$$

$$Kg = \frac{\Delta Y}{\Delta I}$$

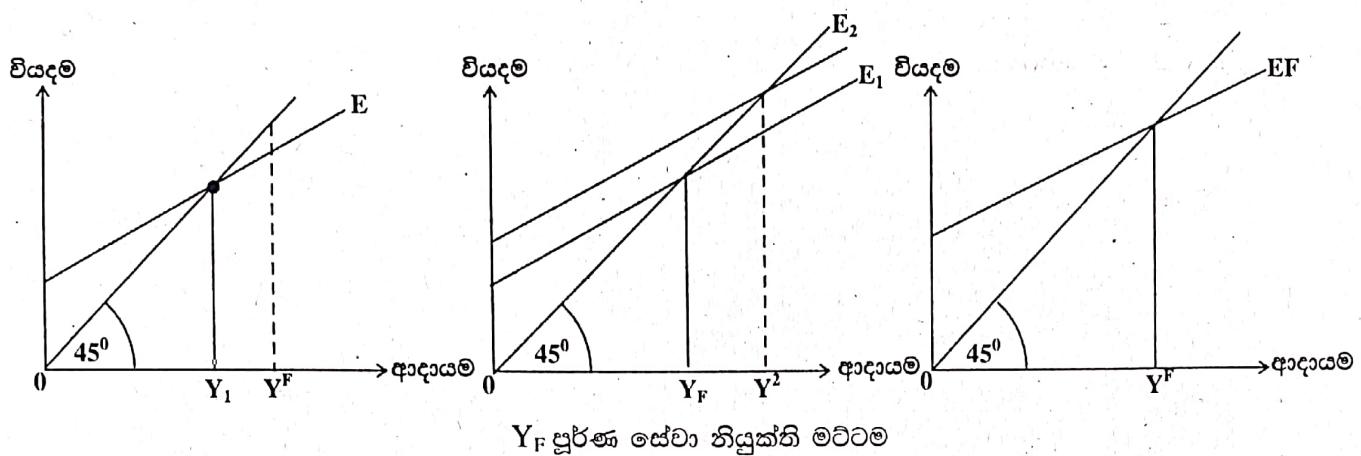
- * ගුණකයේ විශාලත්වය රඳා පවතිනුයේ ආන්තික පරිගණක තැමියාව (MPC) හෝ ඒ හා සමඟ බැඳී පවත්නා ආන්තික ඉතුරුම් තැමියාව (MPS) කොතරම් විශාල ද යන්න මත වේ. එනම්,

$$K = \frac{1}{1 - MPC} \quad \text{හෝ} \quad K = \frac{1}{MPS}$$

- (ii) *
- * උද්ධමන පරතරය (Inflationary gap) යනු පූර්ණ සේවා නියුක්ති නිමැවුම මට්ටමේ දී ආර්ථිකයේ පවතින සමාභාර වියදම පූර්ණ සේවා නියුක්ති නිමැවුම මට්ටම පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය කරන සමාභාර වියදමට වඩා කොතරම් ප්‍රමාණයක් ඉක්මවා තිබේ ද යන්නයි.
 - * ප්‍රතිගමනාත්මක පරතරය (Recessionary gap) හෙවත් අවධමන පරතරය යනු පූර්ණ සේවා නියුක්තිය පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය කරන නිමැවුම මට්ටමේ දී පවතින සමාභාර වියදම, පූර්ණ සේවා නියුක්ති මට්ටම පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය කරන සමාභාර වියදමට වඩා කොතරම් ප්‍රමාණයකින් පහළින් පවතිනවා ද යන්නයි.
 - * උද්ධමනාත්මක පරතරයක ප්‍රතිඵලය වන්නේ, මිල ගණන් ඉහළ තැගීම ය. ඉහළ යන සමාභාර වියදමට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, මුරත නිමැවුම ප්‍රසාරණය කිරීමට ව්‍යාපාරික ආයතනවලට නොහැකි ය. එබැවින්, ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනයක් (Demand pull inflation) හටගනී. එහි දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ නාමික වට්නාකම ඉහළ යන තමුන්, මුරත අගය නොවෙනස් ව පවතී.
 - * අවධමනාත්මක පරතරයක දී සමාභාර වියදමේ උෂනතාවක් පවතින බැවින්, ආර්ථිකයේ පසු බැසීමක් හට ගන්නා අතර, සේවා වියුක්තිය ඉහළ යාමට තැකැළු වේ.

- (iii) *
- * ජාතික ආදායම සමතුලිත වන්නේ, එය ප්‍රසාරණය වීමට හෝ සංකේරනය වීමට හෝ තැකැළුවක් නොපවතින අවස්ථාවක දී ය.
 - * ජාතික ආදායමේ සමතුලිතතාව සඳහා අවශ්‍ය වන්නේ, සමාභාර නිමැවුමේ වට්නාකමට සමාන වූ සමාභාර වියදමක් හටගැනීම ය. එනම් $Y = E$ යන කොන්දේසීය ඉටු වූ අවස්ථාවේ දී ය.
 - * තැකැළුවන් සමාභාර වියදමට සිදුවන එකතුවීම් හා කාන්දුවීම් අතර තුළනයක් හට ගැනීම ය. එනම් $W = J$ යන කොන්දේසීන් ඉටු වූ අවස්ථාවේ දී ය.
 - * සමතුලිතතාව සඳහා අවශ්‍ය කරන මෙම කොන්දේසී ඇති විට ආර්ථිකය කවර ආදායම් මට්ටමක් යටතේ වූව ද සමතුලිත විය හැකි ය.
 - * එනම් එක්සේ උද්ධමනය සහිත ව තැකැළුවන් සේවා වියුක්තිය සහිත ව එසේත් තැකැළුවන් ඒ දෙක ම නොමැති ව ආර්ථිකය සමතුලිත විය හැකි ය. මෙම තත්ත්වය පහත සඳහන් රුප සටහන් මගින් පැහැදිලි කර ගැනීමට හැකි වේ.

$$(iv) I = 100, G = 75, \text{ Net Tax} = 100 \\ C = 25 + 0.8y$$

$$(a) \text{ රජයේ වියදම් ගුණකය: } Kg = \frac{1}{1 - MPC}$$

$$Kg = \frac{1}{1 - 0.8}$$

$$Kg = \frac{10}{0.2} = \underline{\underline{5}}$$

$$\text{රජයේ වියදම් ගුණකය} = \underline{\underline{5}}$$

$$\text{බදු ගුණකය } Kt = \frac{-MPC}{1 - MPC}$$

$$Kt = \frac{-0.8}{1 - 0.8}$$

$$= \frac{-0.8}{0.2} = \underline{\underline{-4}}$$

$$\text{බදු ගුණකය} = \underline{\underline{-4}}$$

(බදු ගුණකය දැක්වීමේ දී සානු අගය දැක්වීම අවශ්‍ය ම තොවේ.)

$$(a) \text{ සමතුලිත ආදායම } Y = C + I + G$$

$$Y = 25 + 0.8yd + 100 + 75$$

$$Y = 200 + 0.8(y - t)$$

$$Y = 200 + 0.8(y - 100)$$

$$Y = 200 + 0.8y - 80$$

$$0.8y = 200 - 80$$

$$0.2y = 120$$

$$Y = \frac{1200}{0.2} = \underline{\underline{600}}$$

$$\text{සමතුලිත ආදායම} = \underline{\underline{600}}$$

$$\text{ආර්ථිකයේ පුරුණ සේවා නිපුක්ති මට්ටම} = \text{රු. ම්. 1000}$$

$$\text{සමතුලිත ආදායම මට්ටම} = \text{රු. ම්. 600}$$

* පුරුණ සේවා නිපුක්ති මට්ටම ප්‍රගාකර ගැනීමට රජය වියදම් වැඩි කළ යුතු ප්‍රමාණය $\Delta Y = K \times \Delta G$

$$\text{ගුණකය } Kg = \frac{1}{1 - MPC} = \frac{1}{1 - 0.8} = \frac{10}{0.2} = 5$$

$$\Delta Y = 5 \times \Delta G$$

$$400 = 5 \times \Delta G$$

$$\Delta G = \frac{400}{5}$$

$$\Delta G = \underline{\underline{80}}$$

$$KG = 80$$

$$Kt = \frac{400}{4} = \underline{\underline{100}}$$

$$\Delta Y = 1000 - 600$$

$$\Delta Y = 400$$

$$Kt = 4$$

* නිමැවුම් පරතරය = පුරුණ සේවා නියුක්ති මට්ටම (Y^F) - පවත්නා නිමැවුම් මට්ටම (F)
 $= Y^F - Y$

$$400 = 1000 - 600$$

* පුරුණ සේවා නියුක්ති මට්ටම ප්‍රගාකර ගැනීමට } = $\frac{\text{නිමැවුම් පරතරය}}{\text{ආණ්ඩුවේ වියදම් ගුණකය}}$
 රාජ්‍ය වියදම් වැඩි කළ යුතු ප්‍රමාණය } = $\frac{400}{5} = \underline{\underline{80}}$

* පුරුණ සේවා නියුක්තිය අත්කර ගැනීම සඳහා } = $\frac{\text{නිමැවුම් පරතරය}}{\text{බදු පහල හෙළිය යුතු ප්‍රමාණය}}$
 } = $\frac{400}{4} = \underline{\underline{100}}$

"ආ" උප කොටස

06. (i) අධි බලැති මුදල් යනුවෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ, කිසියම් රටක සමස්ත මුදල් සැපයුම් පදනම ලෙස සැලකන මුල්‍ය වත්කම් ප්‍රමාණයයි. මේවා සංචිත මුදල් ලෙස හෝ පදනම් මුදල් යන තම්වලින් ද හැඳින්වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුල්‍ය වගකීම ලෙස ද දැක්විය හැකි ය. රටේ සමස්ත මුදල් සැපයුම අධි බලැති මුදල් ප්‍රමාණය මෙන් කිහිප ගුණයකි.

* මුදල් සැපයුම (M) = අධි බලැති මුදල් (H) × මුදල් ගුණකය (m)
 $M = H \times m$

- කිසියම් රටක අධි බලැති මුදල් තොගය සමන්විත වන්නේ,
- * මහජනයා සහ වාණිජ බැංකු සතු ව්‍යවහාර මුදල් ප්‍රමාණය,
- * වාණිජ බැංකු සතු ව මහ බැංකුවේ ඇති තැන්පතු ප්‍රමාණයන් යන සංරචක දෙකෙනි.
- මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන වගකීම වන්නේ අධි බලැති මුදල් ය. මහ බැංකුව විසින් අධි බලැති මුදල් ආර්ථිකය මත මුදා හැරෙන යාන්ත්‍රණයන් දෙකක් පවතී.
- * මහ බැංකුව විසින් රජයට හා වාණිජ බැංකුවලට ඇය සැපයීම ඔස්සේ දේශීය මුල්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම මින් පළමු යාන්ත්‍රණය වේ. රජය මහා බැංකුවෙන් ඇය ලබාගන්නා විට ව්‍යවහාර මුදල්, මහ බැංකුවේ ඇති ආරක්ෂිත සේප්පුවලින් රජය කරා ඇදි යයි. රජය විසින් විවිධ වියදම් සඳහා එම මුදල් යොදාගන්නා විට ඒවා මහජනතාවගේ සහ වාණිජ බැංකුවල වත්කම් බවට පත් වේ.
- * අධි බලැති මුදල් ආර්ථිකය කරා ගලා යන දෙවෙනි යාන්ත්‍රණය වන්නේ, මහ බැංකුව විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොල තුළ විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීමයි. මහ බැංකුව හෝ වාණිජ බැංකු වෙතින්, විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීනා විට, ඒ සඳහා මහ බැංකුව ගෙවනු ලබන්නේ ව්‍යවහාර මුදල්වලිනි. එවිට ආර්ථිකයේ අධි බලැති මුදල් තොගය ප්‍රසාරණය වේ.

- (ii) ආර්ථිකයක මුදල් සැපයුම නිර්ණය කරනු ලබන සාධක ප්‍රධාන වශයෙන් දෙඥාකාරයකින් දැක්වීය හැකි ය.

- * අධි බලැති මුදල් සැපයුමට බලපාන සාධක:

- මහ බැංකුව විසින් රජයට ලබා දෙන ඇය
- මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවලට ලබා දෙන ඇය

- මහ බැංකුව වාණිජ බැංකු සමග ප්‍රති විකුණුම් හා ප්‍රති මිල දී ගැනීම ගිවිසුම්වලට එලැඹීම.
 - මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය මිලට ගැනීම සහ විකිණීම.
 - මහ බැංකුවේ වෙනත් වත්කම් වෙනස්වීම්
 - මහ බැංකුවේ ලාභ රූපයට පැවරීම.
- * මුදල් ගණකයේ ප්‍රමාණය කෙරෙහි බලපාන සාධක
- ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය
 - අධි සංචිතවල ප්‍රමාණය
 - ගනුදෙනු කිරීමේ දී ව්‍යවහාර මුදල් හෝ බැංකු මුදල් හා එහි කිරීමෙහි ලා මහජනයාගේ අභිරුවිය. එනම් සංචිත මුදල් බැංකු පද්ධතියෙන් පිටතට කාන්දු වීමේ නැඹුරුව

(iii) ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතිය සමන්විත වී ඇති ප්‍රධාන මූල්‍ය ආයතන කාණ්ඩ වන්නේ,

- * බැංකු අංශය -
- මහ බැංකුව
 - බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
 - බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු
- * තැන්පතු හාරගන්නා වෙනත් මූල්‍ය ආයතන
- විශේෂිත මූල්‍ය ආයතන
 - ගිවිසුම්ගත ඉතිරි කිරීමේ ආයතන

$$(iv) \text{ මුදල් සැපයුම (M) = 1200$$

$$\text{මුළු තැන්පතු (D)} = 800$$

$$\therefore \text{ව්‍යවහාර මුදල් (C)} M = D + C$$

$$1200 = 800 + C$$

$$\text{ව්‍යවහාර මුදල් (C)} = 1200 - 800$$

$$= 400$$

$$\text{ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය} = 10\%$$

$$\text{අවශ්‍ය සංචිත ප්‍රමාණය} = 800 \times \frac{10}{100} = \underline{\underline{80}}$$

(බැංකු අධි සංචිත තබා තොගනී යැයි උපක්ෂ්‍යවනය කර ඇත.)

$$\therefore \text{අධි බලැති මුදල් ප්‍රමාණය} = \text{ව්‍යවහාර මුදල්} + \text{ඉල්ලුම් තැන්පතු}$$

$$= 400 + 80$$

$$\text{අධි බලැති මුදල්} = 480$$

$$(අ) \text{ ඒ අනුව මුදල් ගණකය} = \frac{\text{මුදල් සැපයුම}}{\text{අධිබලැති මුදල්}}$$

$$= \frac{1200}{480} = 2.5$$

$$\text{මුදල් ගණකය} = \underline{\underline{2.5}}$$

$$(ආ) \text{ මහ බැංකුව විසින් මිල දී ගත් හාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල වටිනාකම} = \text{රු. ඩී. 3}$$

$$\therefore \text{මුදල් සැපයුම වෙනස් වූ ප්‍රමාණය} = \text{මුදල් ගණකය} \times \text{අධි බලැති මුදල් ප්‍රමාණය වෙනස් වූ ප්‍රමාණය}$$

$$= 2.5 \times 3$$

$$\text{මුදල් සැපයුම වෙනස් වූ ප්‍රමාණය} = \underline{\underline{7.5}}$$

(v) මුදල් ප්‍රමාණවාදය

* මුදල් ප්‍රමාණවාදය ප්‍රරෝධකමය කරන්නේ, මුදල් තොගය / මුදල් සැපයුම සහ පොදු මිල මට්ටම අතර අනුලෝධ සම්බන්ධතාවක් පවතින බව ද. එනම්, මුදල් ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස්වීමක් මිල මට්ටමේ සමානුපාතික වෙනසක් ඇති කරනු ලැබේ. තිදුපුනක් ලෙස මුදල් සැපයුම දෙගුණ කරනු ලැබුවහෝ, මිල මට්ටම ද දෙගුණ වනු ඇත.

- * මුදල් ප්‍රමාණය සහ මිල මට්ටම අතර සම්බන්ධය පෙන්වා දීම සඳහා මුදල් ප්‍රමාණවාදය හාඩිත කරනුයේ.
 $MV = PY$ යන සම්කරණයකි.

$$M = \text{මුදල් සැපයුම} \quad P = \text{මිල මට්ටම}$$

$$V = \text{සංසරණ ප්‍රවේශය} \quad Y = \text{භාණ්ඩ තොගය / මුරුන නිමැවුම}$$

- * මෙය සම්කරණයක් ලෙස දක්වන නමුත්, එය සැබුවින් ම යට්ටව යාමෙන් තත්ත්වයකි. එසේ වුව ද මෙම සම්කරණ තුළ අඩංගු විවෘතයන්ගේ හැසිරීම සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන උපකළුපනයන් පදනම් කර ගතිමත් විනිමය සම්කරණය, මුදල් ප්‍රමාණවාදය නමින් න්‍යායක් බවට පෙරලා ගත හැකි වේ. ඒ සඳහා යොදා ගනු ලබන උපකළුපන දෙකක් තිබේ. එනම්,

1. මුදලේ සංසරණ ප්‍රවේශය (V) ස්ථාවර ව පවතී.
2. ආර්ථික මුරුන නිමැවුම් ප්‍රමාණය (Y) තොවනය් ව පවතී. නැතහෙත් ආර්ථිකය පූර්ණ සේවා නියුති මට්ටමේ පවතී.

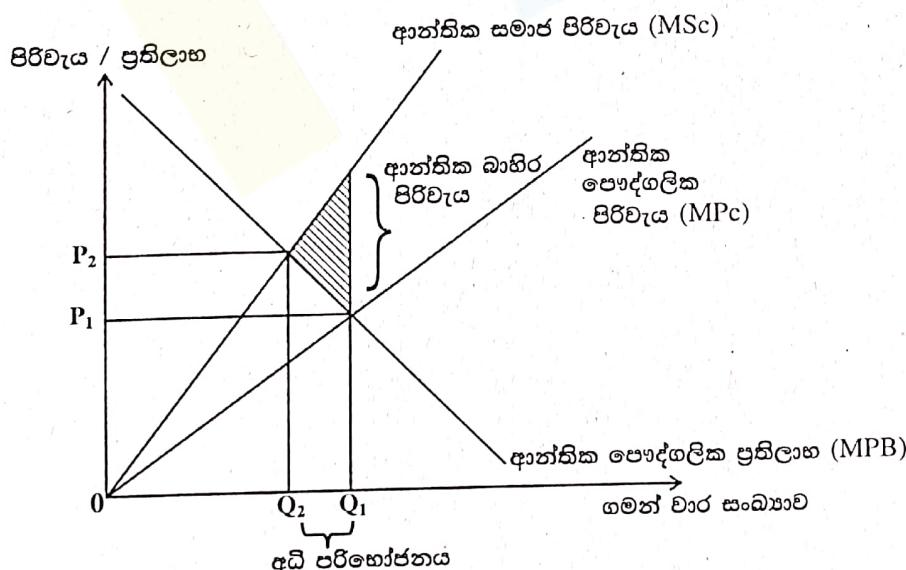
- * මෙලෙස විනිමය සම්කරණයේ V සහ Y යන සංකල්ප ස්ථාවර ව පවතින්නේ නම්, M සහ P අතර සමානුපාතික සම්බන්ධතාවක් හටගනී.

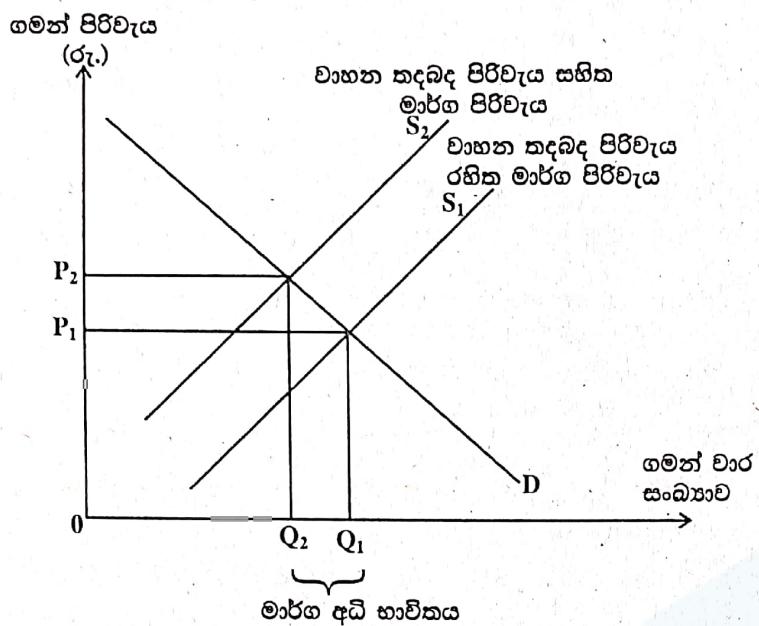
07. (i) සම්පත් කාර්යක්ෂම ව බෙදා ගැනීමෙහි දී වෙළඳපොල අයමත් විය හැකි අවස්ථා කිහිපයක් ඇත. එනම්,

- * වෙළඳපොල බලය / ඒකාධිකාරී තත්ත්වයන්
- * නිෂ්පාදනයේ සහ පරිශෝෂනයේ බාහිරතා හටගැනීම.
- * අපුරුණ තොරතුරු පැවතීම.
- * පොදු භාණ්ඩ තොගයා පැවතීම.
- * පොදු සම්පත් අධි උපයෝගනයට පත්වීම.
- * සාධක අසංව්‍යතාව
- * ආදායම් බෙදියාමේ විෂමතා පැවතීම.

(ii) ශ්‍රී ලංකාවේ මහා මාරුගවල සමාජය වශයෙන් හිතකර ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි මෝටර් රථ සංඛ්‍යාවක් දක්නට ලැබේ. මින් පිළිබඳ වන්නේ, පරිශෝෂන ක්‍රියාවලියක් ආගුයෙන් හටගන්නා යානු බාහිරතාවකි. මෝටර් රථ හාවිනයේ දී, බාහිර පිරිවැය කෙරෙහි සැලැකිල්ලක් තොක්වා, පොදුගලික ප්‍රතිලාභය මත පමණක් පරිශෝෂන තීරණ ගැනීමේ ප්‍රතිච්ඡලයක් වශයෙන් දැඩි වාහන තබාදයක් මහා මාරුගවල දකිය හැකි වේ.

- * පරිශෝෂන ක්‍රියාවලිය යානු බාහිරතා ඇති කරන විට, සමාජය ප්‍රතිලාභ පොදුගලික ප්‍රතිලාභවලට වඩා අඩු වේ. එසේ වුවත්, පොදුගලික පරිශෝෂන තීරණ පුදෙක් පොදුගලික ප්‍රතිලාභය පමණක් සැලකිල්ලට ගැනීමෙන්, ගනු ලබන නිසා අධි පරිශෝෂනයක් හෙවත් සමාජයට අවශ්‍ය කරන ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි පරිශෝෂනයක් හටගනී.
- * පරිශෝෂන ක්‍රියාවලිය, යානු බාහිරතා ඇති කරනවිට පොදුගලික පරිශෝෂනය සමාජය වශයෙන් ප්‍රශ්නය පරිශෝෂන මට්ටම ඉක්මවා යන බව පහත සඳහන් රුප සටහන මගින් පෙන්නුම් කළ හැකි ය.

(iii) වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයක් තුළ රජය සතු ව නොවැලැක්විය හැකි කාර්යභාරයක් පවතී. එම රාජ්‍ය කාර්යභාරය අතර,

- * පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම.
- * ආර්ථික වෘද්ධිය සක්තිමත් කිරීම.
- * ආදායම් සහ මිල උච්චාවනයන් වලක්වාලමින් ආර්ථිකය ස්ථාපි කිරීම.
- * පුරවැසියන්ට පිළිගත හැකි මට්ටමක සාධාරණත්වයක් ලබාදීම.
- * විශේෂයෙන් පොදුගැලීක දේපොල පුරක්ෂිත කිරීමට අදාළ නීති රිති සහ ගිවිසුම් සම්පාදනය සහ එල ගැන්වීම.
- * වෙළෙඳපොල අසමත් වීම කෙරෙහි බලපාන හේතු ඉවත් කරමින් ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම.

(iv) යහපත් බඩු ක්‍රමයක තිබිය යුතු ගුණාංශ

* සරල බව	* සාධාරණත්වය	* පිරිමැසුම් සහිත වීම.
* පහසුව	* නම්‍යයිලී වීම.	* නිශ්චිත හාවය

(v) රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති මගින්, ආදායම් අසමානතාව අඩු කර ගැනීමට හැකි වේ. ඒ සඳහා රජය විසින්,

- * අනුකූල බඩු ක්‍රමයක් ඇති කිරීම.
 - එනම් ඉහළ ආදායම් තලයේ පුද්ගලයින් සඳහා ඉහළ බඩු ප්‍රතිගතයක් අය කිරීම සහ අඩු ආදායම් ලබන අය බදුවලින් නිදහස් කිරීම.
- * සමාජ ආරක්ෂණ ජාල ක්‍රියාවට නැංවීම.
 - සමාජ ආරක්ෂණ වැඩ සටහනට දිලිඹු පවුල් වෙත ලබාදෙන මුදල් ආධාර, අවතැන්වුවන්ට වියලි සලාක බෙදා දීමේ වැඩ සටහන, පෝෂණ වැඩ සටහන යනාදීය ඇතුළත් වේ.
- * බඩු දැලන් පලායාම සහ බඩු ගෙවීම පැහැර හැරීම සඳහා ඇති අවස්ථා අඩු කිරීම.
- * අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සහ නිවාස සඳහා ආණ්ඩුවේ වියදම් ඉහළ නැංවීම.
- * දිලින්දන්ට හිතකර වෘද්ධි උපාය මාර්ග
 - ආර්ථික වෘද්ධිය මගින් දිලිඹුකම අඩුවන්නේ නම්, එවැනි ආර්ථික වෘද්ධියක් දිලින්දන්ට හිතකර ආර්ථික වෘද්ධියක් ලෙස සැලකේ. මේ සඳහා රජයට
 - දිලිඹු ජනතාවට අයත් මානව හා හොතික සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම.
 - කාෂිකරුමය හා ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
 - දිලිඹු ජනතාවට අවාසිදායක අභින්තියක් සහිත ව ක්‍රියාත්මක වන ආණ්ඩුවේ වියදම් ප්‍රතිපත්ති, බඩු ප්‍රතිපත්ති, වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමනයන් ඉවත් කිරීම සිදු කළ හැකි ය.

08. (i). නිෂ්පාදනයේ නිරපේක්ෂ වාසි සහ සාපේක්ෂ වාසි අතර වෙනස සංඛ්‍යාත්මක නිදුසුනක් මගින් පැහැදිලි කර ගත හැකි ය. එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව තිරිගු සහ රෙදී නිෂ්පාදනයෙහි යෙදී සිටී. දිනකට එක් ගුම්කයෙකුගේ නිමැවුම පහත දැක්වීමට පිළිවන්.

භාණ්ඩය	එක්සත් ජනපදය	ඉන්දියාව
තිරිගු	16	08
රෙදී	08	06

- * කිසියම් රටකට නිෂ්පාදනයේ නිරපේක්ෂ වාසි පවතිනවා යැයි කියනුයේ, කිසියම් භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය කිරීමේදී යම් දෙන ලද යෙදුවුම් ඒකකයකින් එම රට අනින් රටට වඩා වැඩි නිමැවුම් ප්‍රමාණයක් ලබා ගන්නා විට දි ය. තැනෙහාන් කිසියම් නිමැවුම් ඒකකයක් එම රට අනින් රටට වඩා අඩු යෙදුවුම් ප්‍රමාණයකින් නිෂ්පාදනය කරන විට දි ය.
- * ඉහත සඳහන් නිදුසුනට අනුව තිරිගු සහ රෙදී යන භාණ්ඩ දෙක ම නිෂ්පාදනය කිරීමේදී නිරපේක්ෂ වාසියක් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හිමි කර ගනී.
- * භාණ්ඩ දෙක ම සම්බන්ධයෙන් එක් ගුම්කයෙකුගේ එලදාව, ඉන්දියාවට වඩා අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඉහළ අගයක් ගනී.
- * අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට භාණ්ඩ දෙක ම නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් නිරපේක්ෂ වාසිය හිමිවන්නේ උපරිම කාර්යක්ෂම භාණ්ඩ නිපදවීම සම්බන්ධයෙන් පවතින හෙයිනි.
- * කිසියම් රටකට නිෂ්පාදනයෙහි සාපේක්ෂ වාසියක් පවතිනවා යැයි කියනුයේ එම රටෙහි කිසියම් භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ආවස්ථික පිරිවැය අනින් රටට වඩා අඩුවන විට ය.
- * ඉහත සඳහන් නිදුසුනට අනුව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට තිරිගු නිෂ්පාදනයෙහි ලා සාපේක්ෂ වාසියක් පවතී.
- * අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ තිරිගු නිෂ්පාදනයෙහි ආවස්ථික පිරිවැය රෙදී ඒකක 0.5 ක් වන අතර, ඉන්දියාවේ එය රෙදී ඒකක 0.75 ක් වේ.

- (ii) රටවල් අතර වෙළඳ රටා කීරණය කිරීමට සේතු විය හැකි ආර්ථික සාධක අතර,

- * නිෂ්පාදන සම්පත් සුලබ වීම. *
- * පරිමාණුකුල එල
- * ස්ථානගත වීම.
- * රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති
- * එලදායිනාව වෙනස්වීම.
- * තාක්ෂණයේ වෙනස්වීම සහ නව්‍යතා
- * අහිරැවිය
- * නිෂ්පාදන ජීව වකුය (Product Life Cycle)

- (iii) ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට ඇති බාධක ඉවත්කර ගැනීමේදී යොදා ගනු ලබන ගෝලිය හා කළාපිය ප්‍රවේශ පහත සඳහන් පරිදී දැක්වීමට හැකි වේ.

- * දෙවන ලෝක යුද්ධයට පසු ව ලෝකයේ ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට එරෙහි ව පැවති බාධක ඉතා වැදගත් ලෙස අඩු වී ඇතේ. මෙලස වෙළඳ බාධක අඩු කිරීමෙහි ලා ප්‍රධාන ප්‍රවේශ 2 ක් මුළු විය. ඒවා නම්, ගෝලිය මට්ටමීන් සිදු වූ බහුපාර්ශවීය සාකච්ඡා සහ එකගතතාවන්
 - කළාපිය වශයෙන් ඇති කරගනු ලැබූ වෙළඳ හුවල්
 - ගෝලිය ප්‍රවේශයන් අතර II වන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ව (GATT) තීරුබදු හා වෙළඳාම පිළිබඳ ව ගිවිසුම සංවිධානය යටතේ සිදු වූ වෙළඳ ගිවිසුම් වට අට (8) සඳහන් කළ යුතු ය. මෙම සැම වටයක දී ම තීරුබදු පහළ හෙළිමක් සිදු වී ඇතේ. 1986 - 1993 කාලය තුළ සාකච්ඡා කොට එකගතතාවයකට පැමිණි උරුගුවා වටය මෙම ගිවිසුම අතර ප්‍රධාන තැනක් ගනී. ලෝක වෙළඳ සංවිධානය බෙහිවුයේද එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.
- * ගෝලිය පරිසරය මත නොරදා කළාපිය මට්ටමීන් අභාධ වෙළඳාම සඳහා අවතිරණ වීමට ගනු ලබන උත්සාහයන් කළාපිය ප්‍රවේශ යටතේ දක්නට ලැබේ. කළාපයේ සාමාජිකයින් අතරෙහි තීරුබදු අඩු කිරීමෙන්, කළාපයේන් පිටත සාමාජිකයින් මත ඉහළ තීරුබදු ප්‍රවත්තා ගැනීම් මේ යටතේ දක්නට ලැබේ. නිදුසුන් ලෙස,
 - උතුරු අමෙරිකානු නිදහස වෙළඳ ප්‍රදේශය - (NAFTA)
 - යුරෝපා සංගමය - (EU)
 - දකුණු ආසියාතික නිදහස වෙළඳ කළාපය - (SAFTA)

- * බහු පාර්ශ්වීක හෙවත් ගෝලිය වෙළඳ ප්‍රවේශය සමග සයදන විට කළාපීය ප්‍රවේශය මැත කාලය තුළ දී ඉතා වේගයෙන් ජනප්‍රිය වීමට හා ප්‍රවිත්ත වීමට පත් ව ඇත.
- * ගෝලිය ප්‍රවේශය හා සමග සයදන විට කළාපීය ප්‍රවේශය ඔස්සේ අභාධ වෙළඳාමට ප්‍රවේශ වීම සාපේක්ෂ වශයෙන් පහසු ය. ගෝලිය මට්ටමින් තීරුබදු ශිවිපූමක් ඇතිකර ගැනීමට වසර කිහිපයක් ගත හැකිමුත්, කළාපීය ශිවිපූමක් කෙටි කාලයක් තුළ ඇතිකර ගත හැකිවේ. සමාන අවශ්‍යතා සහ සමාන සංස්කෘතික පසුව්‍යෙන් ඇති අස්ථ්‍රීය රටවල් කණ්ඩායමකට ගෝලිය මට්ටමින් පවත්වනු ලබන සාකච්ඡාවලට වඩා පහසුවෙන්, සාකච්ඡා පවත්වා එකශාතාවන්ට ප්‍රගතිය හැකි ය.
- * එහෙත් ගැඹුරින් බලනවිට කළාපීය වෙළඳ හවුල් නිර්බාධ ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට තර්ජනයක් ලෙස ද සැලකිය හැකි ය. කළාපයෙන් පිටත රටවලට, කළාපයෙහි ඇතුළත රටවල් සමග වෙළඳාමේ යෙදීමට ඇති අවස්ථා මේ මගින් අයදේරයමන් කෙරේ. එමගින් දෙපාර්ශ්වය ම හානි සිදු කරගනී. වඩා විශාල සාමාජික කණ්ඩායමක් සහිත ව අර්ථිකයේ විවිධ ක්ෂේත්‍ර ආචරණය කරමින් සිදුවන ගෝලිය මට්ටමේ ප්‍රවේශය ඔස්සේ ලබාදෙන ප්‍රතිලාභ, කළාපීය ප්‍රවේශයන් තුළින් ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභවලට වඩා විශාල වේ.

(iv) තමන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක ඇති වාසි

- * බාහිර සමතුලිතතාව රෙක ගැනීම සඳහා නොවෙහෙසේ අභ්‍යන්තර සමතුලිතය පවත්වා ගැනීම සඳහා මූල්‍ය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ස්වාධීන ව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වීම.
- * බාහිර බලපෑම්වලින් තොර ව මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ස්වාධීන ව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වීම.
- * නිල විනිමය සංවිත විශාල වශයෙන් රඳවා ගැනීමට අවශ්‍ය නොවේ. එම සම්පත් වෙනත් එලදායී කටයුත්තක් සඳහා යොදා ගත හැකි ය.
- * ගෝලිය සම්පත් තරගකාරී හා විතයන් අතර කාර්යක්ෂම ව බෙදා වෙන්කර ගැනීම සඳහා තාත්ත්වික විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක් අවශ්‍ය කෙරේ.

තමන විනිමය අනුපාතික ක්‍රමයක ඇති අවාසි

- * විනිමය අනුපාතිකය නිතර උව්‍යාවචනය වීමත්, ඒ පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවක් පැවතීමෙන් ආයෝජනයට හා වෙළඳාමට අහිතකර වේ.
- * විනිමය අනුපාතිකයේ උව්‍යාවචන පදනම් කරගනීමින් සම්පේක්ෂණ ක්‍රියා හටගනී. එමගින් විදේශ විනිමය වෙළඳපොල දැඩි අස්ථ්‍රීයිකාවන්ට ගොදුරු වේ.
- * උද්ධමනය අඩුකර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය විනයක් පවත්වා ගත යුතු ය යන පෙළඳවීම මේ යටතේ ඇති නොවේ.

(v) ශ්‍රී ලංකාවේ ආනයන වියදම් සහ අපනයන ඉපැයුම්වල මැත කාලීන ප්‍රවණතා (U.S. \$ මිලියන)

වර්ෂය	ආනයන වියදම්	ද.දේශනි. % ලෙස	අපනයන ඉපැයුම්	ද.දේශනි. % ලෙස
2008	14,091	27.3%	8,111	
2009	10,207		7,085	21.4%
2010	13,451	30.8%	8,626	21.7%
2011	20,296	37.6 %	10,557	23.1%
2012	19,183		9,773	

වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකාව මූහුණ පා ඇති විශාල වෙළඳ ශේෂ හිගයට බලපා ඇති හේතු

- * ආනයන වියදම් වර්ධනයට සාපේක්ෂ ව අපනයන ඉපැයුම් වර්ධනය මන්දගාමී වීම.
- * 2010 වර්ෂය හා සමග සයදන විට 2011 වර්ෂයේ දී ආනයන වියදම 51% කින් ඉහළ ගිය අතර, අපනයන ඉපැයුම් වැඩිවූයේ 22% කින් පමණි.
- * ගෝලිය වශයෙන් පැවති ආර්ථික පසු බැසිම හේතු කොට ගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ඉල්ලුම අයදේරයමන් වීම.
- * ආනයන වියදම් ඉහළ යාමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට රුපයේ ආයෝජන විශාල වශයෙන් යොදාවන නිසා, ඒ සඳහා ආනයනය කරන ලද ප්‍රාග්ධන හා ක්‍රේඛවල වටිනාකම ඉහළ යාම.
- * G.S.P. + තීරුබදු සහනය ඉවත් කිරීම.

- * ආනයන සඳහා තීරුබදු පහළ හේලීම.
- * ආනයන සඳහා ගෙය පහසුකම් පූළුල් කිරීම.
- * අපනයන ක්ෂේත්‍රය හාණ්ඩ කිහිපයකට පමණක් සිමා වී ඇති අතර, අපනයන විවිධාංගිකරණයක් සිදු වී ඇත්තේ ඉතා සූළු වශයෙන් වීම.
- * අපනයන වෙළෙඳපාලවල් විවිධාංගිකරණය නොවීම.

09. (i) ආර්ථික වර්ධනය යනු කිසියම් රටක නිෂ්පාදන ධාරිතාවේ, එනම් විහාන නිමැවුමේ හටගන්නා අඛණ්ඩ වැඩිවිමකි.
- * ආර්ථික වෘද්ධිය සංවර්ධනයට වඩා පූරු සංකල්පයකි. එය පෙන්වුම් කරන්නේ කිසියම් රටක සම්පත් ප්‍රමාණයත්, ඒවාහි ගුණාත්මක තත්ත්වයත්, තාක්ෂණයත් ඉහළ යාම තිසා මූර්ත ජාතික නිෂ්පාදිතයේ හටගන්නා වැඩි විමකි. එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතක වැඩි වීම මගින් මැනීමට පිළිවන්.
 - * සංවර්ධනය අනිමලානුරුපී සංකල්පයකි (Normative Statement). එය සියලු ම මිනිස් ජීවිතවල ගුණාත්මක තත්ත්වය ඉහළ නාවන ක්‍රියාවලියකි.
 - * මිනිස්ගේ ජීවන තත්ත්වය උසස්කර ගැනීම.
 - * පිබිනයන්ගෙන් මිදී සිටීම.
 - * ආත්ම අනිමානය වර්ධනය කර ගැනීමට හිතකර වූ දේශපාලන හා ආර්ථික පරිසරයක් ඇති වීම.
 - * ආයතනික ව්‍යුහයක් ගොඩ නාවා ගැනීම යනාදී සාධක සංවර්ධනයේ ඉතා වැදගත් අංශ වේ.
 - * මේ අනුව ආර්ථික සංවර්ධනය බහුමානීය ප්‍රපංචයක් වන අතර, එය ප්‍රමාණවත් ව මිණුම් කිරීමට ද දරුණක රාක්ෂණ්‍ය අවශ්‍ය වේ. එය අවශ්‍යයෙන් ම දරුණක කිහිපයක් කුටිකරගත් යෝජුක්ත දරුණකයක් විය යුතු ම නොවේ.
 - * ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලියේ දී ස්වභාවික සම්පත් භායනයට ලක්වීමත්, ඒ මගින් පරිසර දුෂ්ඨණය, මාරුග තුබදිය, ලෙඛිලෝග යනාදීය හටගැනීම වැනි දේ කෙරෙහි සැලකිල්ලට ගනු නොලැබේ.
 - * එහෙත් සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තිරසාර සංවර්ධනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන අතර, වර්තමාන අවශ්‍යතා සපුරා ගත යුත්තේ අනාගත අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට ඇති ඉඩක්‍රියා පැහැර නොහරවමින් බව ද පෙන්වා දෙනු ලැබේ.
 - * ආර්ථික වෘද්ධිය සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය කොන්දේසියක් වන අතර, එය ප්‍රමාණවත් කොන්දේසියක් නොවේ.
 - * බඩිලි සියරස් නම්ති ආර්ථික විද්‍යායායා, ආර්ථික සංකල්පය අර්ථ විවරණයෙහි ලා ප්‍රශ්න කිහිපයක් මතු කරයි. එනම්, ආර්ථික වර්ධනය සමඟ යුත්පත්කම, විරකියාව, ආදායම් විෂමතාව අවම කර ගැනීමයි.

(ii) රටක එලදායිතා මට්ටම තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධක

- * ගුමයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය - එනම් අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය පුහුණුව, අත්දැකීම යනාදීය
- * තාක්ෂණය හා ඕල්ප කුම
- * ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය
- * නව්‍යතා - එනම් පරියේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා දරන වියදම්
- * මූල්‍ය වෙළෙඳපාල කාර්යක්ෂමතාව
- * ස්වභාවික සම්පත්
- * යටිතල පහසුකම්
- * නියාමනයන්
- * ආකල්ප

- (iii) *
- * ශ්‍රී ලංකාව සාරක් කළාපීය රටවල් අට අතුරින් ඉතා ඉහළ මානව සංවර්ධන මට්ටමක් වාර්තා කොට තිබේ.
 - * 2013 ලේඛන මානව සංවර්ධන වාර්තාවට අනුව ශ්‍රී ලංකාව 0.715 ක මානව සංවර්ධන දරුණක අගයක් ලබා ගති. ශ්‍රී ලංකාව රටවල් 187 ක් අතුරින් 92 වැනි ස්ථානයට පත්විය.
 - * දිලිඹුකම අඩු කිරීමේ සහුගුක සංවර්ධන අනිමතාරථය සපුරාලිය යුතු ව ඇත්තේ, 2015 වර්ෂයේ වුව ද දනාමන් ශ්‍රී ලංකාව එම ඉලක්කය සපුරා ගෙන ඇතුළු.
 - * ජාතික දියුනා අනුපාතය 1990 / 1991 වර්ෂයේ දී 26.1% ක් වූ අතර, 2009 / 2010 වර්ෂයේ දී එය 8.9% ක් දක්වා අඩු විය.
 - * මෙලෙස ජාතික මට්ටමෙන් මානව සංවර්ධනයේ ජයග්‍රහණ කැඳී පෙනුණ ද පළාත්, දිස්ත්‍රික්ක සහ ආංශික වශයෙන් ගත්විට මානව සංවර්ධනයේ සැලකිය යුතු විෂමතා දැකිය හැකි ය.

- * දරිද්‍රතාව පිළිබඳ ප්‍රාදේශීය විෂමතා කැපී පෙනේ. විශේෂයෙන් ම ඇතැම් දිස්ත්‍රික්කවලත්, ගැටුම් පවතින / පැවති ප්‍රදේශවලත්, වතු අංශයෙන් දරිද්‍රතාව සැලකිය යුතු ලෙස පවතී.
- * මධ්‍යමපුව දිස්ත්‍රික්කයෙහි දරිද්‍රතා දරුණකය 2006 / 2007 වර්ෂයේදී 10.7% ක් වුව ද, 2009/ 10 වර්ෂයේදී එය 20.3% දක්වා වැඩි විය. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි 10.9% ක් සිට 11.8% ක් දක්වා එම කාලය තුළ වැඩි වැඩි.
- * බස්නාහිර පළාත සෙසු පළාත් අතිහා දැන දේශීය නිෂ්පාදිතයට විශාලතම දායකත්වය සපයා ඇත. එහි දායකත්වය 44% ක් විය. එහත් අවශ්‍ය පළාත් ගත්විට අතිශයින් ම පහළ දායකත්වයක් පෙන්වුම් තොටි තිබේ. නිදුසුනක් ලෙස උතුරු පළාතේ දායකත්වය 4% ක් ද, උග්‍ර පළාතේ දායකත්වය 5% ක් ද විය.
- * යටිතල පහසුකම් ව්‍යාප්තිය අතින් ගත්විට ප්‍රාදේශීය විෂමතා කැපී පෙනේ. වතු අංශයේ කුටුම්හ 23% කට විදුලිය පහසුකම් නොමැත. 40% කට පිරිසිදු ප්‍රාතිය ජල පහසුකම් නොමැත.
- * ඉහළ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය සඳහා ඇති පහසුකම් ව්‍යාප්තියේදී විෂමතා පවතී. එම විෂමතා වතු අංශයේ කැපී පෙනේ. වතු අංශයේ ලමයින් 54% ක් පමණයි, ඉහළ ද්විතීයික අධ්‍යාපනයට යොමු වී ඇත්තේ. එහත් මෙම ප්‍රතිගතය නාගරික හා ග්‍රාමීය අංශවල පිළිවෙළින් 86% ක් සහ 81% ක් විය.

(iv) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංස්කෘතියේ ලක්ෂණ

- * ශ්‍රී ලංකාව ඉතා ඉහළ මර්තුතා හා සාම්ලාජ්‍යතා අනුපාත සහිත අඩු ජනගහන වර්ධනයක් ඇති අයහපත් තත්ත්වයක සිට, ඉතා අඩු මර්තුතා සහ සාම්ලාජ්‍යතා අනුපාත සහිත අඩු ජනගහන වර්ධනයක් ඇති යහපත් තත්ත්වයක් කරා මාරු වීම ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංස්කෘතියේ ප්‍රධාන ලක්ෂණය වේ.
- * ජනගහනයේ වයස් ව්‍යුහය වෙනස් වීම පිරිමිඩිකාර හැඩායක සිට සිලින්ඩරාකාර හැඩායකට ක්‍රමයෙන් තැකැළුරු වීමක් පෙන්වුම් කරයි. ලමා ජනගහනයට සාපේක්ෂ ව වැඩිහිටි ජනගහනයේ ප්‍රමාණය ඉහළ යාමට තැකැළුරු වී ඇත.
- * අවුරුදු 60 ට වඩා වැඩි ජනගහන ප්‍රතිගතය වර්තමානයේ 11% ක් වන අතර, එය 2020 වනවිට 16% දක්වාත්, 2050 වනවිට 29% ක් දක්වාත් වැඩි වෙතැයි අභේක්ෂා කෙරේ.
- * කාන්තාවන්ගේ ආයු අභේක්ෂාව පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂ ව ඉහළ යන අතර, වියපත් අවස්ථාවල දී වැන්දිනු කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිගතය ද ඉහළ යනු ඇත.

ඉහත සංස්කෘති ලක්ෂණවල ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක

- * වියපත් ජනගහනය සඳහා ලබාදිය යුතු විශාල දීමනා ඉහළ යාම, රාජ්‍ය මූල්‍ය කෙරෙහි පීඩනයක් ඇති කරන බැවින්, රාජ්‍ය ආයෝජනයට අයහපත් ලෙස බලපෑමෙන් ආර්ථික වෘද්ධියෙහි පසු බැස්මක් ඇතිවිය හැකි ය.
- * වියපත් ජනගහනය සඳහා සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් වෙනුවෙන් වැයකළ යුතු සම්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ නිසා රාජ්‍ය මූල්‍ය කෙරෙහි අයහපත් බලපෑමක් හට ගැනේ.
- * වියපත් ජනගහනය වැඩි කළ හැකි වයස් දී උපයා ගත් ඉතිරි කිරීම, වියපත් වූ පසු විශාල වශයෙන් පරිභේදනයට යොදා ගැනීම නිසා, ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයට අහිතකර බලපෑමක් ඇති වේ.
- * යැපුම් අනුපාතය ඉහළ යාම නිසා වැඩි කරන ජනගහනය මත වැඩි ආර්ථික පීඩනයක් ඇති වේ. එය කුටුම්හ ඉතුරුම් අඩු වීමට සේතුවක් වන අතර, ආර්ථික වෘද්ධිය කෙරෙහි ද අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකි ය.
- * ලමා ජනගහනය අඩු වීම නිසා ග්‍රම හමුදාවේ සංකෝචනයක් හටගනු ඇත. එය ද ආර්ථික වර්ධනයට අහිතකර වේ.
- * ලමා ජනගහනය අඩු වීම නිසා ආණ්ඩුවට අධ්‍යාපනය සඳහා වැය කිරීමට සිදුවන මුදල් ප්‍රමාණය අඩුකර ගැනීමට හැකි වේ. එම සම්පත් අධ්‍යාපනයේ ග්‍රණාත්මක තත්ත්වය ඉහළ තැබීමට යොදා ගැනීමෙන් ආර්ථික වෘද්ධියට හිතකර බලපෑමක් ඇති කර ගත හැකි වේ.

10. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතුරුම් ආයෝජනයේ පරතරයේ මැතිකාලීන උපනකි (දෙශීය නිෂ්පාදිතයේ % ක් ලෙස)

වර්ෂය	ඉතුරුම්		ආයෝජනය	දෙශීය ඉතුරුම් - ආයෝජන පරතරය	
	දෙශීය	ජාතික			
2010	19.3	25.4	27.6	-	8.3
2011	15.4	22.2	30.0	-	14.6
2014	17.0	24.0	30.6	-	13.7

* ජාතික ඉතුරුම් පරතරය
2010 - 2.2
2011 - 8.0
2014 - 6.6

- (ii) යම්කිසි රටක් ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්කර ගැනීමට සහ පවත්වාගෙන යාමට මධ්‍යම කාලීන හා දිගු කාලීන වශයෙන් ජාතික ඉතුරුම් හා ආයෝජනය ඉහළ නාවාගත යුතු ය.
- * 2016 ට ප්‍රථම ඒක පුද්ගල ආදායම එක්සත් ජනපද බොලර් 4 000 ඉලක්කය සපුරා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව අපේක්ෂා කරන බැවින් ඒ සඳහා ආයෝජන මට්ටම දැනට පවත්නා 30% ප්‍රමාණයේ සිට 33% දක්වා ඉහළ නාවා ගත යුතු ය.
 - * දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය සංඛ්‍යා අගයක් ගන්නා අතර, එහි ප්‍රමාණය දෙශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 7 - 8% අතර ප්‍රමාණයකි. 2012 වර්ෂයේ දී ජාතික ඉතුරුම් 24% ක් අතර, ආයෝජනය 30.6% ක් විය.
 - * සංඛ්‍යා ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය ගෙවුම් ගෙවුම් වර්තන ගිණුමේ හිගයක් ඇති කරනු ලැබේ. මෙම හිගය මූල්‍යකරණය කිරීමේ දී විදේශ ණය බර වැඩි විම සහ විදේශ වත්කම් පහළ වැට්ම ද සිදුවේ.
 - * විශාල පරිමාණයේ විදේශ මූල්‍යකරණ ක්‍රියාවලියක් මස්සේ ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය පියවා ගත හැකි තමුන්, එවැනි ක්‍රියාමාර්ගයක ආර්ථික ප්‍රතිච්චාක එතරම් හිතකර නොවේ. එවැනි ක්‍රියා කරණ කොට ගෙන දෙශීය මූදල් ඒකකයේ විදේශීය අගය ඉහළ යාමටත්, ශ්‍රී ලංකාවේ ගෝලිය තරගකාරීන්ට ය යුත්තු වේ.
 - * විදේශ ණය සේවා ගාස්තු ඉහළ යාම ගෙවුම් ගෙවුම් මත මෙන් ම රාජ්‍ය මූල්‍ය මත ද අතිරේක බරක් ඇති කරන අතර, රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය යටතේ අයවැය හිගයේ ප්‍රමාණය 5% ක මට්ටමක් කරා ගෙන ඒමට ද අපහසු වනු ඇති.
 - * රාජ්‍ය අංශයේ දැඩි සම්පත් සංරෝධකයක් ඇති බැවින්, ආයෝජන මට්ටම 30% සිට 33% ක් දක්වා ඉහළ තැබීමට රාජ්‍ය අංශයට හැකියාවක් නොමැති. එහි ඉ දෙශීය සේවා පොදුගලික ආයෝජකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමත්, ඒ සඳහා හිතකර පරිසරයක් රට තුළ නිර්මාණය කර ගැනීමත් අත්‍යවශ්‍ය ව පවතී.

(iii) සංවාරක කර්මාන්තය මුහුණ දෙන අභියෝග

- * ඉදිරි කාලය තුළ, සංවාරක ක්ෂේත්‍රය ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමට අපේක්ෂිත ය. 2016 වනවිට ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ සංවාරකයන් මිලියන 2.5 ක් පැමිණෙනු ඇතැයි සැලසුම් කොට ඇත. මෙම පසුව්ම තුළ සංවාරක ක්ෂේත්‍රය සංවර්ධනය කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකාව අභියෝග රෙසකට මුහුණ දෙනු ලැබේ.
- * සංවාරක ව්‍යාපාරය සඳහා රුකුල් දෙන හිතකර පරිසරයක් රට තුළ නිර්මාණය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. දැනට මෙහි දී ඇතැම් ගැටුපු පැන තැබී ඇති. ඇතැම් ප්‍රබල බවහිර සහ යුරෝපා රටවල් ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් දරන ආකල්ප ගුහදායී නැති. කිසියම් රටක්, ප්‍රබල සංවාරක කේන්දුප්‍රානයක් බවට පත්කර ගැනීමට ක්‍රියා කිරීමේ දී එම රට පිළිබඳ ව පවත්නා ගෝලිය ආකල්ප ඉතා තීරණාත්මක ය. එබැවින් මෙම ආකල්ප වෙනස් කොට ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ යහපත් ආකල්ප විදේශීය රටවල් තුළ ඇති කිරීමට අවශ්‍ය ගක්තිමත් වැඩි පිළිවෙළක් කඩිනලින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.
- * අනාගතයේ අපේක්ෂිත වැඩිවන ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තවාතැන් පහසුකම් කඩිනලින් ඇති කිරීම තවත් ප්‍රබල අභියෝගයක් වේ. සංවාරකයින් මිලියන 2.5 ක් පැමිණෙනු ඇතැයි සැලසුම් කොරේ නම්, මුළුන්ට තවාතැන් සැපයීමට කාමර 40,000 ක් පමණ අවශ්‍ය කොරේ. එහන් දැනට සංවාරක කර්මාන්තය තුළ විධිමත් හා නොවිධිමත් අංශ දෙකෙහි ම ඇත්තේ, කාමර 22,000 ක පමණ ප්‍රමාණයකි. එබැවින් කාමර 18,000 ක උග්‍රන්තාවක් පවතී.

- * සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරන ප්‍රධාන අංශ අවධාරණය කරමින් විවිධාංගිකරණයක් සහිත පුළුල් වෙළඳපොලක් නිනි කිරීමට වෙළඳපොල කේත්සුය උපායමාර්ග සැලපුම් කළ යුතු ය. දැනට පවත්නා ප්‍රවේශය වන්නේ, සැලපුම් මත කේත්සු වූ සංචාරක වෙළඳපොලෙහි ඉල්ලම් පාර්ශ්වය සහ ඒවායේ වෙනස්කම් ගැන ප්‍රමාණවන් අවධානයක් යොමු කොට තොමැත්.
 - * සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කෙරෙන ස්ථාන පිරිසිදු ව පවත්වා ගෙන යාමටත්, ඒවාට පහසුවෙන් ලැගාවිය හැකි ආකාරයට සංවර්ධනය කිරීමටත් සැලකිය යුතු ආයෝජනයක් කිරීමට රුපයට සිදුවනු ඇත. වියේෂයෙන් ම දුම්රිය සේවය නැවිකරණය කිරීම, මාර්ග පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීම, ගුවන් තොටුපොල පහසුකම් පුළුල් කිරීම ඒවා අතර ප්‍රධාන තැනක් ගති.
 - * මානව ප්‍රාග්ධනයේ උග්‍රහනාව සංචාරක ව්‍යාපාරය හමුවේ ඇති තවත් ප්‍රබල අභියෝගයකි. ගනුදෙනුකරුවන්ගේ අවශ්‍යතා මනා ව තේරුම් ගත හැකි ගුණාත්මක, තත්ත්වයෙන් උසස්, ප්‍රහුණු ගුම් භම්දාවක් ඉතා කඩින්මින් බිජිකර ගත යුතු ව ඇත. මෙහි දී දැනට පවතින ප්‍රහුණු කිරීමේ පහසුකම් කිසිසේන් ම ප්‍රමාණවන් තොවේ.
- (iv) දිලිංග රටවල ස්ථාවර හා දිගු කාලීන ආර්ථික වර්ධනයක් ඇතිකර ගැනීමේ දී, යහපාලනය පවත්වා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ.
- * පාලනකරණය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ රටක් තුළ හෝ සංචාරණයක් තුළ තීරණ ගැනීමේ සහ තීරණ ක්‍රියාවලියට නැංවීමයි. මැත කාලයේ දී සංවර්ධනය පිළිබඳ කුඩා කිරීමේ දී පාලනකරණය (Governance) සහ පාලනයක් (Good governance) වැනි පද වැඩි වැඩියෙන් ව්‍යවහාරයට එනු දැකිය හැකි ය.
 - * අසාර්ථක රාජ්‍යයක් හෝ සමාජයක් හෝ නිනිවීමෙහි ලා වගකිව යුතු ප්‍රධානතම මූල සාධකයක් ලෙස අයහපත් පාලනකරණය (bad governance) දක්වනු ලැබේ.
 - * විදේශ ආධාර සපයන රටවල් මෙන් ම ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතන ද ආධාර සහ ණය සැපයීම් වැඩි වැඩියෙන් යොමුකොට ඇත්තේ අදාළ රටවල්ල යහපාලනය ගක්තිමත් කිරීමට, අවශ්‍ය කටයුතු කිරීමට එකගතාව දක්වනාව යන කොන්දේසිය කෙරෙහි ය.
 - * යහපාලනය යනුවෙන් ප්‍රධාන කරුණු 8 ක් අදහස් කෙරේ. ඒවා නම්,

- සහභාගීත්වය	- සංවේදී බව
- එකගතාව	- සෑල්ල හා කාර්යක්ෂමතාව
- වගකීම	- සාධාරණත්වය
- විනිවීද්‍යාවය	- නිතියේ ආධිපත්‍යය යනාදියයි.
- මෙම කරුණුවලින් අදහස් කරනුයේ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ දී දුපණයෙන් තොර ව එය සිදුවන බවත්, පුළු ජාතින්ගේ අදහස් ද සැලකිල්ලට ගන්නා බවත්, සමාජයේ ආන්තිකකරණයට ලක් වූ කොටස්වල හඳව කන්දෙන බවත් ය.
- * යහ පාලනය ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය පුරුණ තොන්දේසියකි. රටක ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ දී පාලනකරණයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි.
 - * පාලනකරණයේ දී ඉතා වැදගත් ක්ෂේත්‍රයක් වනුයේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණයයි. දිලිංග රටකට උද්ධමනය පාලනය කොට තබා ගැනීමත්, සංවර්ධනයට අවශ්‍ය කරන සම්පත් සෞයා ගැනීමත්, ප්‍රමුඛතා මත ගුහසාධන වියදීම් දුරිමත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණය යටතේ අවවැය හිගය පහළට ගත ඒමත් ඉතා වැදගත් වේ.
 - * රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය හැරුණු විට, යහ පාලනය තොමැතිකමින් බලපැවත හසුවන තවත් ක්ෂේත්‍රයක් වනුයේ විදේශ ආයෝජන ක්ෂේත්‍රයයි. රටේ සංවර්ධනය සඳහා විදේශ ආයෝජන ආවශ්‍ය කරන තීරණයක් නිර්මාත්මක ක්ෂේත්‍ර සඳහා විදේශ ආයෝජන ලබා ගැනීමට තැන් කිරීමේ දී, ආයෝජන බලපැත්‍ර ලබාදීම සඳහා නිලධාරීන් විසින් අල්ලස් ඉල්ලා සිටීම නිසා විදේශ ආයෝජකයින් අවබෝධනයමත් වේ.
 - * යහ පාලනය යටතේ, නිතියේ ආධිපත්‍යය පවත්වා ගැනීම, දේපොල සිමිකම් පුරක්ෂිත කරදීම, පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් රැකදීම රටක සංවර්ධනයට සංශ්‍ය ව අදාළ වනු ඇත.

*** ***